Ազգ
Azg
armenian daily
4 ՄԱՐՏ 2003 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 42 (2727)

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔՆԵՐ

Ռ. Քոչարյանի կողմնակիցների առաջին եւ վերջին հանրահավաքը

ՀՀ նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլին նախորդող օրերին թեկնածու Ռոբերտ Քոչարյանի քարոզարշավը զերծ էր ընտրողի հետ զանգվածային հանդիպումներից, ու այդ իմաստով երեկ քարոզարշավի վերջին օրը տեղի ունեցած հանրահավաքը եզակի էր։ Հանրապետության գործող նախագահին սատարող 15 քաղաքական կուսակցությունների, 5 տասնյակից ավելի հասարակական կազմակերպությունների նախաձեռնած հանրահավաքի մասնակիցների թիվը Մատենադարանի մերձակա տարածքից ձգվում էր մինչեւ Օպերայի շրջակայքը։ Շատ էր մանավանդ երիտասարդների թիվը, գործող նախագահին սատարողները եկել էին եռագույններով, պաստառներով, բազմության մեջ երեւում էին ավանդական կուսակցությունների՝ ՀՌԱԿ-ի եւ ՀՅԴ-ի դրոշները, ՀՌԱԿ արմենական արիական շարժման փողային նվագախումբը եւս նախագահին սատարողների շարքում էր։ Ի պաշտպանություն Ռոբերտ Քոչարյանի ելույթ ունեցան նրան աջակցող քաղաքական ուժերի ներկայացուցիչները՝ Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանը, ՀՅԴ բյուրոյի անդամ Վահան Հովհաննիսյանը, «Օրինաց երկիր» կուսակցության նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության անունից ելույթ ունեցավ Հայոց ցեղասպանության ինստիտուտ-թանգարանի տնօրեն Լավրենտի Բարսեղյանը։

Տես էջ 2

Ընդդիմության վերջին հանրահավաքը վճռական երկրորդ փուլից առաջ

«Երկրապահները վճռականորեն են տրամադրված տեր կանգնելու ազատ ընտրություն կատարելու ժողովրդի իրավունքին», այստի-րելով ֆրանսիական ասացվածքը, թե միայն փողոց իջնելով կարելի է հաղթանակի հասնել, նա անվերջ մեղադրանքներ էր տեղում

սի տեղեկություն հրապարակեց ընդդիմության՝ երեկ կայացած հանրահավաքի առաջին բանախոսը՝ Ալբերտ Բազեյանը։ Նա ընթերցեց ԵԿՀ քաղաքային ու մարզային կառույցների ղեկավարների հայտարարությունն այս առթիվ, որում նրանք հավաստում են երկրորդ փուլին մասնակցելու ակտիվության մասին եւ խոստանում այս կարեւոր ժամանակահատվածում էլ լինել ժողովրդի կողքին։

Հանրապետության հրապարակում հավաքված միտինգավոր ընտրազանգվածին հաջորդ ողջունողն Օհան Դուրյանն էր։ Մեջբե-

ՀՀ նախագահի նկատմամբ։ Վերջում էլ խորհուրդ տվեց, որ եթե Ռ. Քոչարյանն ուզում է պատվով մնալ պատմության մեջ, թող թողնի, հեռանա։

Հետո միտինգավարը, իր բնորոշմամբ, «զավեշտական տեղեկատվություն» հրապարակեց, թե ամերիկյան մաքսային ծառայությունները ձերբակալել են Հենրիկ Իգիթյանին։ Այս լուրը բազմությունը հրճվանքով ընդունեց՝ խոսքը մյուս թեկնածուի աջակցի մասին էր։

Տես էջ 2

Թուրքական մեջլիսի կեցվածքը սկսեց վնասել երկրի տնտեսությանը

Երեկ Անկարայում եւ Թուրքիայի մյուս խոշոր քաղաքներում արժեթղթերի շուկաներում միանգամից 20 տոկոս անկում արձանագրվեց, իսկ արտարժույթի սակարաններում թուրքական լիրան ամերիկյան դոլարի համեմատությամբ ընկել է 5 տոկոսով։ Սա բացատրվում է այն հանգամանքով, որ նախորդ օրը թուրքական խորհրդարանը դեմ քվեարկեց ամերիկյան զորքին Թուրքիա մուտքի արտոնություն տալուն։ Դա երկրում մտավախություն է առաջացրել, որ Միջազգային արժութային հիմնադրամը, որի ամենակարեւոր անդամը Մ. Նահանգներն է, այդ որոշումից հետո կմերժի Թուրքիային տրամադրել խոստացված 16 մլրդ դոլարի հատկացումը, իսկ պատերազմի դեպքում երկիրը կկորցնի շուրջ 30 մլրդ դոլար։ Ահա թե ինչու երեկ Թուրքիայի ողջ տարածքի դրամի փոխանակման կետերում եւ բանկերում նկատվեց քաղաքացիների աշխուժություն թուրքական լիրան այլ երկրների դրամանիշով փոխանակելու։

Հյուսիսային Իրաքում քրդերի հակաթուրքական ցույցեր

Երրորդ օրն է արդեն, որ Հյուսիսային Իրաքում քրդական բազմամարդ հանրահավաքներ, ցույցեր ու երթեր են տեղի ունենում։ Ցուցարարները բողոքում են Իրաքի դեմ պատերազմի դեպքում Հյուսիսային Իրաք թուրքական զորք մտցնելու ծրագրերի դեմ։ Ցուցարարների վեր պարզած պաստառներն այս իմաստով ավելի քան խոսուն են՝ «Ո՛չ թուրքական զորքին, ո՛չ Սադդամ Հուսեյնին»։ Ցուցարարների առաջնորդները հիշեցնում են, որ Իրաքում ապրող քրդերը, որոնք երկրի ազգաբնակչության շուրջ 20 տոկոսն են կազմում, վերջին 80 տարվա ընթացքում առնվազն 2 անգամ դավաճանվել են Մ. Նահանգների եւ մեծ տերությունների կողմից։ Այս անգամ, ասում են նրանք, այլեւս թույլ չենք տա, որ մեզ խաբեն։ Մենք ստեղծելու ենք Քրդստան, շարունակում են նրանք, որն անկախ լինի Սադդամ Հուսեյնի բռնատիրությունից եւ թուրքական բանակի ցեղասպանական արարքներից։

«Շեւրոնը» հեռանում է «Ապշերոնից»

ԲԱՔՈՒ, 3 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Շեւրոն» ընկերությունը որոշել է դադարեցնել իր մասնակցությունը Կասպից ծովի ադրբեջանական հատվածի «Ապշերոն» նավթահանքի վերամշակման աշխատանքներին։

Ըստ «Ապշերոն» կոնսորցիումի հետ նախկինում կնքված համաձայնագրի, «Շեւրոն», «Թոթալ Ֆայնըլ էլֆ» եւ մի քանի այլ ընկերություններ պետք է 2 հորատանցք բացեին։ Առաջին հորատանցքը բացվել է 2001-ին եւ արժեցել է 78 միլիոն ԱՄՆ դոլար։ Կազմակերպությունը դժգոհ է մնացել ստացված արդյունքներից, իսկ պայմանագրից դուրս գալու պարագայում պարտավոր է վճարել դրամական փոխհատուցում։ Ըստ «Լիդեր» TV հեռուստաընկերության, «Շեւրոնը» պաշտոնական հայտարարություն չի արել։

Սահմանադրական դատարանը քննության ընդունեց Արտաշես Գեղամյանի դիմումը

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ Սահմանադրական դատարանը մարտի 3-ի աշխատակարգային նիստում որոշեց քննության ընդունել նախագահի թեկնածու, «Ազգային միաբանություն» կուսակցության նախագահ Արտաշես Գեղամյանի դիմումով գործը փետրվարի 19-ի նախագահական ընտրությունների արդյունքները վիճարկելու մասին։ Դիմումատուն խնդրում է անվավեր ճանաչել Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումը նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլ անցկացնելու մասին, առաջին փուլի արդյունքների վերաբերյալ ամփոփիչ արձանագրությունը եւ դրա հիման վրա 2003 թ. մարտի 5-ին նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլ նշանակելու մասին ԿԸՀ որոշումը։ Գործով պատասխանող կողմ է ճանաչվել ՀՀ ԿԸՀ-ն, բացի գործի նախնական ուսումնասիրությունը իրականացրած ՍԴ անդամներ Վոլոդյա Հովհաննիսյանից եւ Ալվինա Գյուլումյանից, գործով զեկուցող է նշանակվել նաեւ ՍԴ անդամ Ֆելիքս Թոխյանը։

ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը հայտնեց, որ իր հրավերով մարտի 8-ին Երեւան կժամանեն դատական փորձագետներ ԵԽ Վենետիկյան հանձնաժողովից՝ նախապատրաստական փուլում գործին ծանոթանալու, որպեսզի գործի քննության հանդեպ «կանխակալ թերահավատություն չլինի»։ Հարությունյանը նշեց նաեւ, որ մինչեւ դատարանում գործի քննությունը սկսելը առավել թափանցիկ կանցկացվի գործի քննության համար անհրաժեշտ ստուգումների գործընթացը, որին մասնակցելու են ոչ միայն դիմումատուի ներկայացուցիչները, այլեւ կարող են մասնակցել դիտորդներ, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչներ։

Վթար Մյասնիկյան թաղամասում

Երկու զոհ եւ չորս վիրավոր

Երեկ առավոտյան Նոր Նորքի 9-րդ զանգվածից դեպի Բարեկամություն գնացող թիվ 10 երթուղային ավտոբուսը Մյասնիկյան թաղամասում վթարի է ենթարկվել։ Այդ մասին մանրամասն տեղեկանալու նպատակով դիմեցինք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության վարչություն, որի պետի տեղակալ Արմեն Չարենցից ստացանք հետեւյալ տեղեկությունները։ Առավոտյան, ժամը 10.00-ի սահմաններում թիվ 10 երթուղային ՊԱԶ-672 մակնիշի 43LS652 պետհամարանիշի ավտոբուսն արգելակների խափանման հետեւանքով սրընթաց իջել է Մյասնիկյան թաղամասով։ Թիվ 9 տան դիմաց երթուղային ավտոբուսը բախվել է ՎԱԶ-2107 մակնիշի, 54LS117 պետհամարանիշով ավտոմեքենայի հետնամասին։ Այդ պատճառով «ժիգուլին» անցնելով բաժանարար պատնեշի վրայով, դուրս է եկել հանդիպակաց ուղեմաս եւ մայթեզրի մոտ կանգ առել։

Իսկ ՊԱԶ ավտոբուսը շարունակել է սրընթաց իջնել թաղամասով, որի պատճառով ընդհարվել է համընթաց ուղղությամբ ընթացող «Կամազ 5111» մակնիշի 02OL167 պետհամարանիշով մեքենայի հետնամասին։ Վթարի հետեւանքով ավտոբուսի վարորդ Գրիգոր Կոչկարյանը տեղում մահացել է, իսկ տոմսավաճառ Պողոս Լեբեդյանը մահացել է քաղաքային շտապօգնության հիվանդանոցում։

Տես էջ 3

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔՆԵՐ

Ռ. Քոչարյանի կողմնակիցների առաջին եւ վերջին հանրահավաքը

Սկիզբը էջ 1

Ռոբերտ Քոչարյանն իր ելույթում, ինչպես միշտ, զուսպ էր ու հավասարակշռված ի դեմս հանրահավաքին ներկաների՝ նա առաջին հերթին շնորհակալություն հայտնեց այն 700 հազարից ավելի ընտրողներին, որոնց վստահության քվեին ինքն առաջին փուլում արժանացել է:

Նախագահի թեկնածուն կարեւորեց մարտի 5-ին արդար, թափանցիկ ընտրությունների անցկացումը, ինչը, նրա խոսքով, երկրի համար հաղթանակ կնշանակի: Որպես գործող նախագահ կարեւորելով երկրի կայունությունն ու մեծ պատասխանատվություն կրելով դրա համար, Ռոբերտ Քոչարյանը չի կարող անտարբեր լինել երկիրն ապակայունացնելու փորձերի նկատմամբ: Ընտրվող նախագահը նախագահ է լինելու բոլորի համար, նաեւ ընդդիմության, ուստի հանուն երկրի միավորվել է հարկավոր: Ռոբերտ Քոչարյանն անցած 5 տարիները երկրի համար դժվար եւ ճակատագրական համարեց բազմաթիվ խնդիրների հաղթահարման առումով: Անելիքները, ըստ Քոչարյանի, դեռեւս շատ են, ժողովրդի կյանքը բարելավելու համար ինքն ունի իրատեսական ծրագիր, եւ տրված բոլոր խոստումներն իրականություն են դառնալու:

Հանդիպման ավարտից հետո Ռոբերտ Քոչարյանը Մատենադարանի մերձակա տարածքից հեռացավ ոտքով՝ անցնելով հանրահավաքի մասնակիցների միջով, որոնք նրան ուղեկցեցին մինչեւ նախագահի նստավայր՝ արժանացնելով երախտիքի եւ բարեմաղթանքների խոսքերի: Պետական մանկավարժական համալսարանի ուսանողուհի Նելլի Հանեյանն էլ, իր խոսքով ասած, հանդիպման էր եկել նախագահին տեսնելու եւ իր մասնակցությամբ աջակցությունը հայտնելու: Նելլին Ռոբերտ Քոչարյանին տվեց բարեմաղթանքներով իր նամակը եւ վերաբերմունքը արտահայտեց համարձակ համբույրով:

Մ. Հ.

Հ. Գ. Նախագահի թեկնածուներ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Ստեփան Դեմիրճյանի հանրահավաքները նույն ժամին էին նշանակված՝ 16:00-ին: Հանդիպումներից դեռ մի ժամ առաջ քաղաքի կենտրոնը բազմամարդ էր: Մարդկանց մի խումբ շտապում էր Հանրապետության հրապարակ, մյուսը՝ Մատենադարան՝ ակնհայտորեն իրար նայելով որպես յուրայինների եւ, ցավոք, թշնամիների: Կարծում ենք՝ ժամանակավոր, բայց այս առումով հասարակությանը պառակտելու ընդդիմության ճիգերը հաջողություն ունեցան:

Ընդդիմության վերջին հանրահավաքը վճռական երկրորդ փուլից առաջ

Սկիզբը էջ 1

Անդրօվկիանոսյան այս տեղեկատվությունը լրացվեց նաեւ Լոս Անջելեսում կայացած միտինգի մասին տվյալներով, ուր «30 հազար հայեր իրենց զինակցությունն են հայտնել Ս. Դեմիրճյանին» («Ազգ»-ի տվյալներով նրանց թիվը տատանվել է 5000-10000-ի միջեւ):

Ստեփան Դեմիրճյանի քաղաքական թիմի մյուս ներկայացուցիչները՝ Արամ Գ. Սարգսյանն ու Շավարշ Քոչարյանն իրենց ելույթներում հավաստիացրին, որ պատրաստ են վերցնել պատասխանատվության բեռն այս երկրի ապագայի համար: Ըստ Ա. Գ. Սարգսյանի, միայն նոր իշխանությունը կարող է մաքրել երկրի «ավգյան ախոռները»:

Հանրահավաքը ստեպ-ստեպ ընդմիջվում էր հետաքրքրաշարժ տեղեկություններով, որը ժողովուրդը, իբրեւ աղանդեր, հաճույքով էր ընդունում: Միտինգավարը հայտարարեց, թե Սեւանի կալանավայրից ազատ է արձակվել Գարուն անունով մի հանցագործ, որ հիմա շրջում է Աշտարակում եւ փորձում համախմբել թաղային հեղինակություններին՝ Քոչարյանին պաշտպանելու համար:

Վազգեն Մանուկյանի ելույթը, հակառակ այս գործչի փորձառության, համակված էր հոռետեսությամբ. «Չար իշխանություն է ձեւավորվել Հայաստանում, որ վրեժխնդրությամբ է լցված ամեն ընդդիմադիր կեցվածքի հանդեպ»: Եթե այս իշխանությունը մնա, ըստ Վ. Մանուկյանի, կլինի վրեժխնդիր եւ անհանդուրժողական իշխանություն: Վազգեն Մանուկյանի նախկին թիմակից Արշակ Սադոյանն էլ խորհրդանշական ու լավ նշան համարեց, որ ընդդիմության հանրահավաքը տեղի է ունենում Հանրապետության հրապարակում՝ կառավարության շենքի կողքին, որ հետո իրենց կառավարությունն է լինելու:

Ստեփան Դեմիրճյանի քաղաքական գվարդիայի նորահայտ

կերպարը՝ Արամ Կարապետյանը կրկին մարտական ոգեւորվածության մեջ էր՝ «էդ ո՞ւմ եք հույս տալու, ընենց հույս տանք, որ մազերները բիզ-բիզ կանգնեն»: Նույն տրամադրվածությունն ուներ եւ Արամ Զ. Սարգսյանը: Նա կրկին ընդգծեց այն փաստը, ինչ միտինգի սկզբում հայտարարել էր Ալբերտ Բազեյանը՝ երկրապահն ավելի ակտիվ մասնակցություն է ցուցաբերելու երկրորդ փուլում: Եվ կոչ արեց բոլորին ընտրությունների օրը, ժամը 20.00-ին երկրապահների հետ հավաքվել ընտրատեղամասերում ու թույլ չտալ, որ «կեղծիքների որեւէ փորձ արվի»:

Հանրահավաքի կենտրոնական դեմքին՝ Ս. Դեմիրճյանին, որի ասելիքը ստեպ-ստեպ վանկարկվում էր, ավելի շատ մտահոգում էր երկու թեկնածուների բանավեճի թեման: Նա ասաց, որ «մյուս թեկնածուի» հետ բանավեճից ինքը չի խուսափել նաեւ առաջին փուլում: Բայց ոչ թե միջնորդավորված, 6 հեռուստաընկերությունների լրագրողների մասնակցությամբ, այլ դեմ առ դեմ բանավեճից: Թե չէ այդպես մամուլի ասուլիս է ստացվում, որ ինքը կարող է հրավիրել նաեւ իր գրասենյակում: (Ի դեպ, ԿԸՀ-ից մենք տեղեկացանք, որ դեռեւս փետրվարի 27-ին բանավեճի ֆորմատի վերաբերյալ տեղեկանք է ուղարկվել երկու թեկնածուներին եւ այն ժամանակ Ս. Դեմիրճյանի շտաբը որեւէ առարկություն չի ներկայացրել):

Ս. Դեմիրճյանի խոսքից անմիջապես հետո բազմությունը սկսեց ցրվել: Եվ Ա. Բազեյանի եզրափակիչ ելույթի ակորդներն արագ խլանում էին հրապարակը լքողների լռության մեջ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

«Ատավենը» զրկված է դիտորդական իրավունքից

Վերջերս վատ սովորություն դարձնելով, Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովն իր նիստերը գումարում է երեկոյան ժամը 20-ին: Երեկ հերթական երեկոյան նիստն էր: Օրակարգում ընդամենը 1 հարց կար՝ «Ատավեն» հայկական միջազգային բարեգործական հասարակական կազմակերպությանը դիտորդական առաքելություն իրականացնելու իրավունքից զրկելու մասին:

ԿԸՀ նախագահ Արտակ Սահրադյանը նախ բացեց նիստը, ապա առաջարկեց հաստատել օրակարգը մեկ հարցով: ԿԸՀ անդամ Պավել Եղիազարյանը (ԱԺՄ) փորձեց տեղեկանալ, թե ինչու արդեն մի քանի օր իր ներկայացրած վստահված անձանց իրավունքները չսահմանափակելու մասին որոշման նախագիծն ընդգրկված չէ օրակարգում:

ԿԸՀ քարտուղար Աննա Ալեքսանյանը պարզաբանեց, որ հարցը քննարկելու համար պետք է հրավիրել արտահերթ նիստ, իսկ արտահերթ նիստ հնարավոր է հրավիրել ԿԸՀ 3 անդամների ստորագրությամբ կամ ԿԸՀ նախագահի կողմից:

Ինչեւէ, օրակարգը հաստատվեց 8 կողմ, 1 դեմ քվեարկությամբ: Ներկայացնելով օրակարգի միակ հարցը, Աննա Ալեքսանյանը նշեց, որ համաձայն ընտրական օրենսգրքի 29-րդ հոդվածի 5-րդ կետի, հավատարմագրվելուց հետո դիտորդական առաքելություն իրականացնողների կողմից որեւէ թեկնածուի կամ կուսակցության աջակցելու դեպքում ԿԸՀ-ն իրավունք ունի համապատասխան կազմակերպությանը զրկել դիտորդական առաքելություն իրականացնելու իրավունքից: «Ատավեն» հայկական միջազգային բարեգործական կազմակերպությունը մարտի 1-ին «Պրոմեթեւս» հեռուստաընկերության «Լրաբեր» լրատվական ծրագրով հայտնել է, որ աջակցում է գործող նախագահին: Նման բնույթի հրապարակում եղել է նաեւ «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում:

Հարցը հիմնավորված համարելով, ԿԸՀ-ն միաձայն քվեարկեց կողմ կազմակերպությանը դիտորդական առաքելություն իրականացնելու իրավունքից զրկելուն: Այսպիսով, նախկինում հավատարմագրված մոտ 40 մարդ իրավունք չեն ունենա հանդես գալու որպես դիտորդ:

Ա. Հ.

ԱԺ նիստերը կրկին ձախողվեցին

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ Ազգային ժողովի մարտի 3-ի նիստերը կրկին ձախողվեցին դարձյալ քվորումի բացակայության պատճառով: Փետրվարի 3-ից խորհրդարանին առայժմ չի հաջողվում սկսել գարնանային նստաշրջանի աշխատանքը, քանի որ պատգամավորների գերակշռող մեծամասնությունը ներգրավված են ՀՀ նախագահական ընտրությունների գործընթացներին:

Զրպարտություն Հենրիկ Իգիթյանի դեմ

Հայաստանի մտավորականության նկատմամբ վերջերս վերտին սաստկացած վարկաբեկման արշավը երեկ նոր դրսեւորում ստացավ, երբ Հանրապետության հրապարակում տեղի ունեցած հանրահավաքի ընթացքում հանդիպումը վարող Վարդան Խաչատրյանը որպես «հրատապ լրատվություն» ներկա բազմությանը հաղորդեց «ցնցիչ» լուր՝ իբրեւ Մ. Նահանգներ մուտք գործելիս մաքսանենգության համար ձերբակալվել է հանրածանոթ մտավորական, Գեղագիտական դաստիարակության կենտրոնի հիմնադիր տնօրեն Հենրիկ Իգիթյանը:

Առաջին իսկ հայացքից կասկածելի այդ «լուրը» ստուգելու համար ավելի ուշ զանգահարեցինք պրն Իգիթյանի տիկնոջը, որն ասաց, որ հենց քիչ առաջ է խոսել ներկայումս Լոս Անջելեսում գտնվող ամուսնու հետ, որ ապշած է իր հասցեին հնչած այդ զրպարտությունից: Ավելին, ավելացրեց տկն Իգիթյանը, այդ «տեղեկությունը» բոլորովին հիմնազուրկ է եւ մեր ճանաչված արվեստաբանը Լոս Անջելեսում է գտնվում Էմիլ Գազազի գիրք-ալբոմի ձեւավորման համար:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ Մ. Նահանգների մաքսատներում մարդկանց ձերբակալում են ընդամենը 2 պարագաներում՝ զենք-զինամթերք կամ թմրանյութ հայտնաբերելիս: Չի թույլատրվում նաեւ հող, բույսեր, սերմ, տնկի կամ ուտելիք մտցնել երկիր: Թերեւս պրն Հ. Իգիթյանին սազական կլիներ Ամերիկա մտցնել լավաշի մեջ փաթաթած, ասենք, դոլմաներ: Երեւանի հրապարակներում պայթող դոլմաներ...

ԱՊՀ գործադիր կոմիտեի նախագահ Յարովը ժամանեց Երեւան

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՊՀ գործադիր կոմիտեի նախագահ, ՀՀ նախագահական ընտրությունների մոնիտորինգ իրականացնող ԱՊՀ դիտորդների համակարգողների խորհրդի ղեկավար Յուրի Յարովն այսօր ժամանեց Երեւան՝ մասնակցելու ընտրությունների երկրորդ փուլի քվեարկության գործընթացի դիտարկման աշխատանքներին: Մարտի 5-ի առավոտյան ԱՊՀ գործադիր կոմիտեի նախագահը ներկա կգտնվի որեւէ ընտրատեղամասի բացմանը, ընթացքում կդիտարկի մի շարք ընտրատեղամասեր, քվեարկության ավարտին կմասնակցի որեւէ տեղամասի փակման եւ քվեաթերթիկների հաշվարկման արարողությանը:

ԱՊՀ դիտորդական առաքելության անդամներն ընտրությունների մոնիտորինգ կիրականացնեն հանրապետության բոլոր մարզերում եւ քաղաքամայր Երեւանում: Արդեն Հայաստան է ժամանել պատվիրակության ավելի քան 30 անդամ եւ դեռ շարունակում են ժամանել:

ԱՊՀ մի խումբ դիտորդներ իրականացրել են ընտրությունների երկրորդ փուլի նախընտրական քարոզարշավի վերլուծական-տեղեկատվական մոնիտորինգ՝ հիմնվելով արտերկրյա եւ տեղական զանգվածային լրատվության միջոցների, նաեւ անհատական հանդիպումների ժամանակ ձեռք բերած տեղեկատվության վրա:

ԱՊՀ դիտորդական առաքելությունն ընտրությունների վերաբերյալ հայտարարությամբ հանդես կգա այն ժամանակ, երբ կտիրապետի քարոզարշավի եւ քվեարկության արդյունքների ամբողջ տեղեկատվությանը:

Դիտորդներն արդյունքները կզեկուցեն ԱՊՀ արտգործնախարարների հերթական խորհրդում, որից հետո առաքելության աշխատանքը կգնահատեն ԱՊՀ երկրների ղեկավարները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Ջրի հաշվառումն արմատապես կբարելավի ջրամատակարարումը

Երեւանում ջրամատակարարման, պարտքերի վերահաշվարկի, ջրաչափերի տեղադրման պայմանագրերի կնքման գործընթացը թեւակոխել է վճռական փուլ: Գործընթաց, որի նշանակությունը չի կարելի թերագնահատել, քանի որ դրա վերջնանպատակը ջրամատակարարման ոլորտի ֆինանսական առողջացումն է, համակարգի կայացումը եւ վերջապես մեր բոլորի ցանկության՝ շուրջօրյա ջրամատակարարման իրականություն դառնալը:

Ինչպես մեզ հետ զրուցելիս հայտնեց Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ընկերության առեւտրային տնօրեն Անդրանիկ Հովհաննիսյանը, պայմանագրերի կնքման գործընթացը սկսվել է հունվարի 20-ից: Սկզբնական շրջանում օրական կնքվում էր 100-300 պայմանագիր, իսկ այժմ՝ մինչեւ 3000 պայմանագիր: Առեւտրային տնօրենը հույսով է, որ մարտի 10-ից այդ թիվը կհասնի 4-6 հազարի: Ներկայումս պայմանագրեր են կնքել մայրաքաղաքի 367 հազար բաժանորդներից 56 հազարը (մարտի 1-ի դրությամբ): Զուգահեռ ճշտվում է նաեւ բաժանորդների քանակը: Բանն այն է, որ տարիների ընթացքում նոր տներ են կառուցվել, որոնք ապօրինի միացել են ջրամատակարարման համակարգին: Ո՛չ «Ջրմուղ-կոյուղին» է հաշվառում կատարել, ո՛չ էլ այդ տների սեփականատերերն են նման ցանկություն հայտնել: Դա է պատճառը, որ բաժանորդների թիվն աճելու միտում ունի: Անդրանիկ Հովհաննիսյանի կարծիքով, մինչեւ ապրիլի 9-ը, այսինքն՝ մինչեւ օրենքով ամրագրված գործընթացի ավարտը, բաժանորդների թիվը կարող է հասնել 290 հազարի: Ի դեպ, նրանց պարտքը նույնպես հաշվառվում է եւ 2000-2002 թթ. համար նախատեսված գումարի 30 տոկոսը վճարելու դեպքում դուրս գրվում:

Պայմանագրերի կնքմանը համընթաց տեղադրվում են ջրաչափերը: Արդեն 30 հազար բաժանորդ տեղադրել է, եւս 20-25 հազարը ձեռք է բերել եւ պետք է տեղադրի: «Ջրմուղ-կոյուղու» առեւտրային տնօրենն ի պատասխան մեր հարցի ճշտեց, որ մինչ ջրաչափ տեղադրելը՝ սկսած 2002 թ.-ի դեկտեմբերի 9-ից, վճարումը կատարվելու է նախկին հաշվարկով՝ 1 անձը՝ 420 դրամ:

Պայմանագրերի կնքման ու ջրաչափերի տեղադրման գործընթացն ակտիվ է ընթանում բազմաբնակարան շենքերում եւ առավել դանդաղ մասնավոր առանձնատներում, թեեւ ջրակորուստների մեծ մասը հենց այստեղ է կատարվում: Այդ պատճառով էլ «Ջրմուղ-կոյուղին» խիստ վճռական է տրամադրված մասնավոր տնատիրություններում մինչեւ հուլիսի 9-ը ջրաչափերի տեղադրումն ավարտելու հարցում: Եթե դա տեղի չունենա, ապա ջրաչափ չտեղադրած առանձնատան բաժանորդից ջրավարձը գանձվելու է ըստ խողովակի թողունակության, ինչն առնվազն 10-15 անգամ ավելի թանկ կարժենա, քան 1 անձի դիմաց 420 դրամ հաշվարկային գումարը:

Անդրանիկ Հովհաննիսյանը կարեւոր է համարում հատկապես այստեղ ջրաչափերի տեղադրումը, քանի որ դա հնարավորություն կտար մեծ խնայողության հաշվին Երեւանում ունենալ շուրջօրյա ջրամատակարարում: Գաղտնիք չէ, որ մայրաքաղաքը սպառում է դրա համար անհրաժեշտ ջրաքանակից 2-2,5 անգամ ավելի ջուր: Սակայն շուրջօրյա ջրամատակարարում չունենք, որովհետեւ ջուրն օգտագործում ենք անխնա եւ ոչ նպատակային: Իսկ որ ջրի հաշվառումը կբերի խնայողության եւ ջրամատակարարման արմատական բարելավման, վկայում է Դավիթաշենի օրինակը:

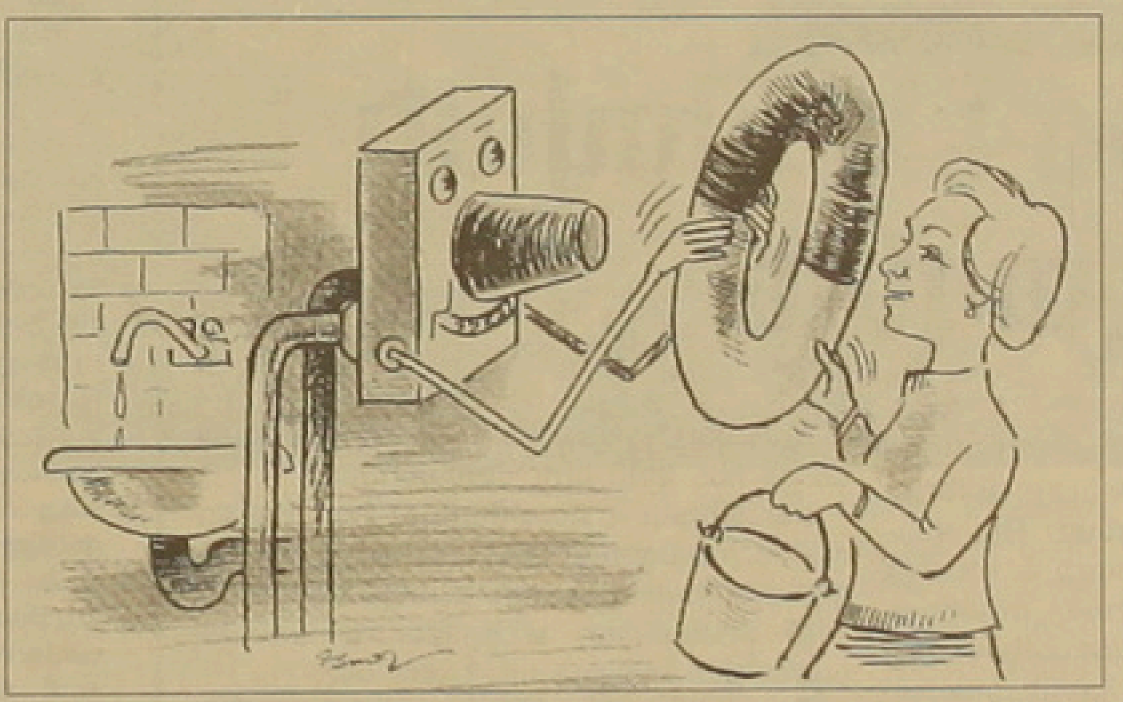

Առեւտրային տնօրենի հավաստմամբ, ոչ վաղ անցյալում (3-4 ամիս առաջ) Դավիթաշեն թաղամասը ջուր էր ստանում 4-6 ժամ: Ներկայումս նույն ջրաքանակով ոչ միայն Դավիթաշեն թաղամասը, այլեւ ամբողջ համայնքը, ներառյալ Դավիթաշեն գյուղը, որտեղ ջրակորուստները դեռեւս շատ են, Աջափնյակ համայնքի 20-25 տոկոսը, ունեն շուրջօրյա ջրամատակարարում: Ընդ որում, Աջափնյակի Գ-3 թաղամասի 28 շենք, Մարգարյան փողոցի 20 շենք եւ Ֆուչիկի փողոցի 18 շենք վերջին 10-15 օրում են անցել նման ջրամատակարարման:

Արդյոք բոլորը կցանկանա՞ն վճարել այդ 30 տոկոսը (որոշ դեպքերում 50 տոկոսը կամ 15 տոկոսը), ի՞նչ կլինի այդ դեպքում: Սրանք հարցեր են, որոնց կարող է բախվել «Ջրմուղ-կոյուղին»: Սակայն Անդրանիկ Հովհաննիսյանը հույսով է, որ չվճարումների դեպքեր չեն լինի, քանի որ բնակիչներն ընդհանուր առմամբ տրամադրված են պայմանագրերը կնքելու եւ ջրաչափեր տեղադրելու: Այդուհանդերձ, եթե այդպիսիք լինեն, ապա օրենքը հնարավորություն է տալիս բռնագանձել արդեն ոչ թե 30 տոկոսը, այլ պարտքն ամբողջությամբ: Այնպես որ, մինչեւ ապրիլի 9-ը հնարավորություն է տրված խուսափել նման տարբերակից: Որոշակի խնդիրներ կառաջանան այն բնակարանների համար, որոնց բնակիչները Հայաստանից դուրս են գտնվում: Նրանց համար էլ լուծում է առաջարկվել: Այդ մարդիկ կարող են պայմանագիր կնքելու եւ ջրաչափ տեղադրելու լիազորագիր տալ իրենց հարեւաններին կամ բարեկամներին:

Ի դեպ, ջրաչափերը տեղադրելու գործընթացն արագացնելու նպատակով բնակչին հնարավորություն է տրված ջրաչափի արժեքի 50 տոկոսը վճարել տեղում, մյուս 50 տոկոսը՝ վեցամսյա ժամկետում: Իսկ մեր բնակիչներն այս դեպքում եւս չե՞ն դիմի հաշվիչները հետ պտտելու քայլին, ինչի հարուստ փորձն ունեն էլեկտրաէներգիայի հաշվիչների համար: Առեւտրային տնօրենի կարծիքով՝ չեն դիմի, որովհետեւ վարձավճարները մեծ գումարներ չեն կազմի (միջին ամսականը 400-500 դրամ): Բացի այդ, ջրաչափերը պաշտպանված են հոլոգրաֆիկ կնիքով, ո՛ր խախտողները պատասխանատվություն կկրեն:

Ինչ վերաբերում է 1998, 1999 թթ. պարտաճանաչ վճարած բաժանորդներին, ապա նրանց այդ գումարները գերավճար չեն համարվի: Անդրանիկ Հովհաննիսյանը դա բացատրում է նրանց փոքրաթիվ լինելով՝ 267 հազարից ընդամենը 3-4 հազար բաժանորդ: Մեր կարծիքով, հենց այդ փոքրաթիվ լինելը հնարավորություն է տալիս խրախուսել նրանց, քանի որ խոսքն այստեղ փոքր գումարների մասին է: Դրանով պետությունն ավելի շատ իր բարոյական աջակցությունը հայտնած կլինի օրինապահ եւ պարտաճանաչ քաղաքացիներին:

Այդուհանդերձ, անկախ դրանից, 2000-2002 թթ. պարտքերի մարման գործընթացում առկա 22 մլրդ դրամ պարտքից բաժանորդները վճարելու են միայն 3 մլրդ դրամը: Մնացած 19 մլրդ դրամը ներվում է: Կարծում ենք, որ ջրամատակարարման համակարգը վերականգնելու եւ արմատապես բարելավելու ընտրված այս ճանապարհը կհասնի իր վերջնանպատակին, որի արդյունքները կզգանք բոլորս:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված արծաթե հուշադրամ

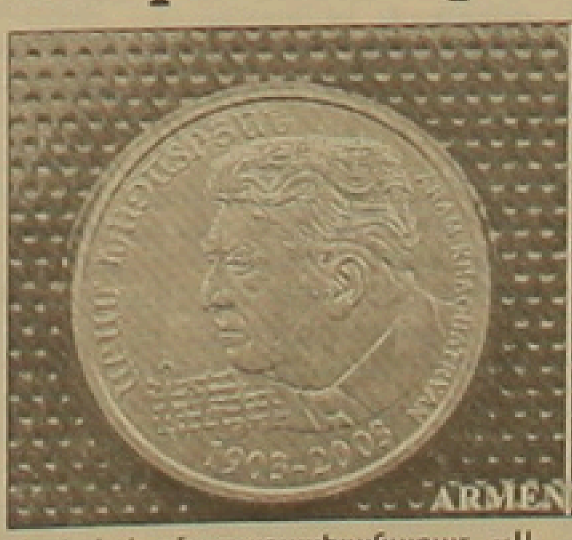

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկը 2003թ. մարտի 3-ից շրջանառության մեջ է դրել Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված արծաթե հուշադրամը:

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայությունից, հուշադրամի դիմերեսին Հայաստանի Հանրապետության զինանշանն է, որից վերեւ եզրաշրթի շրջագծով մակագրված է «Հայաստանի Հանրապետություն»: Զինանշանից ներքեւ երկու տողով անվանական արժեքի մակագրությունն է՝ «100» եւ «Դրամ», որից ներքեւ եզրաշրթի մոտ նշված է թողարկման տարեթիվը՝ «2002»:

Հուշադրամի դարձերեսին Արամ Խաչատրյանի դիմապատկերն է՝ շրջված դեպի ձախ, որից ձախ՝ ներքեւի մասում պատկերված է նոտաների գրառումից մի հատված: Վերեւի ձախ մասում՝ եզրաշրթի շրջագծով հայերեն, իսկ ներքեւի աջ մասում ավելի փոքր տառերով անգլերեն մակագրված է համապատասխանաբար «Արամ Խաչատրյան»: Ներքեւում եզրաշրթի մոտ մակագրված է «1903-2003»:

Հուշադրամի դիմերեսի եւ դարձերեսի եզրաշուրթն ուռուցիկ է, դրամաշուրթը՝ ատամնավոր:

Հուշադրամի անվանական արժեքը 100 դրամ է, արծաթից, հարգը՝ 9250: Քաշը 31,1 գ է, ունի 40,0 մմ տրամագիծ: Որակը սովորական է, դրամաշուրթը՝ ատամնավոր: Հուշադրամից թողարկվել է 300 հազար հատ:

Հուշադրամը տեղադրված է երկտեղանոց գունավոր եւ պատկերազարդ բուկլետի մեջ, որտեղ ներկայացված են հակիրճ տեղեկություններ Արամ Խաչատրյանի գործունեության եւ հուշադրամի հիմնական տվյալների վերաբերյալ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վարորդներին հիշեցնենք, որ ընտրելուց բացի պետք է նաեւ աշխատեն

Թեեւ փետրվարի 19-ը՝ նախագահական ընտրությունների օրը, ոչ աշխատանքային էր, շատերն աշխատում էին: Դրանց թվում պիտի որ լինեին նաեւ վարորդները: Սակայն նրանք, ովքեր որեւէ տեղ կամ աշխատանքի էին գնացել, տուն վերադառնալու համար ստիպված էին շատ երկար սպասել երթուղայիններին: Դրանք ժամանում էին 30-60 րոպե ուշացումով եւ, բնականաբար, «լիքը»: Կանգնելու տեղ անգամ չկար, եւ առավել զգայունները չէին դիմանում. «Վա՜յ, ոտքս», «Վա՜յ, մեջքս կոտրվեց», «Եթե տեղ չունեք, ինչո՞ւ եք կանգնում» եւ այլն: Խեղճ ուղեւորներ, միամտաբար կարծել էին, թե նախագահական ընտրությունների օրը տրանսպորտը կանոնավոր է աշխատելու...

Հույս ունենանք, որ ընտրությունների 2-րդ փուլի օրը՝ մարտի 5-ին, հասարակական տրանսպորտը լավ կաշխատի եւ մարդկանց կանգառներում սպասեցնելով ավելորդ լարվածություն չի ստեղծի: Ա. Ա.

«Առավոտի» ինքնահերքումը

Մեր պաշտոնակից «Առավոտ» օրաթերթը հերթական անգամ ինքնուրույնաբար «ճշգրտում» է իր իսկ հրապարակած «տեղեկությունները»:

Այսպես, գարնան առաջին օրն այդ օրաթերթն իր վերջին էջերից մեկում հրապարակեց մի կարճ լուրիկ «Աուդիտի անկախությանը վստահում ենք» վերնագրով, որով, ըստ էության, հերքեց 11.02.2003 թ. «Ի գիտություն անկաշառ պաշտոնյաների» եւ 20.02.2003 թ. «ԿԲ-ն դարձյալ չի հիմնավորում» հոդվածներում բերված «փաստերը»: Մասնավորապես նշելով, որ իրենք նպատակ չունեին ստվեր գցել միջազգային հեղինակություն վայելող աուդիտորական կազմակերպության վրա, առավել եւս չեն կարող որեւէ կասկած հայտնել ինչպես այդ կազմակերպության աուդիտորական անկախության եւ վերջինիս կողմից Կենտրոնական բանկի հրավերով կատարված աշխատանքների մասնագիտական որակի, այնպես էլ աուդիտորների եւ ԿԲ հարաբերությունների օրինական լինելու վերաբերյալ: Մինչդեռ, նախորդ հոդվածներում նրանք պնդում էին ճիշտ հակառակը:

Կարծես «Առավոտ» օրաթերթում սովորական աշխատաոճ է դառնում ինչ-ինչ տեղեկությունների ջանասիրությամբ հրապարակումը եւ նույն ջանասիրությամբ դրանց հերքումը:

Վթար Մյասնիկյան պողոտայում

Երկու զոհ եւ չորս վիրավոր

Սկիզբը՝ էջ 1

Բժիշկների հսկողության տակ են ավտոբուսի 4 ուղեւոր, որոնցից մեկի վիճակը բժիշկները գնահատում են բավականին ծանր:

Փաստի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ, կատարվում է նախաքննություն:

Ինչպես տեղեկացանք Երեւանի շտապօգնության գիտաբժշկական կենտրոնի վերակենդանացման բաժանմունքի հերթապահ բժիշկ Նելսոն Հարությունյանից, երեկ բաժանմունք են բերվել 5 հիվանդներ: Մեկը՝ ավտոբուսի տոմսավաճառը, հիվանդանոց բերվելուց 10 րոպե անց մահացել է: Մյուսները՝ մեկ տղամարդ, երկու երիտասարդ եւ մեկ մեծահասակ կին, ըստ բժշկի, բարվոք վիճակում են: Կան կոտրվածքներ, կյանքի համար վտանգ ներկայացնող պրոբլեմներ չկան:

Առաջին հիվանդը հիվանդանոց է բերվել 10.55: Իսկ վերջինը՝ 81-ամյա կինը, հիվանդանոց է հասցվել 11.30-ին՝ ձեռքի եւ կողոսկրերի կոտրվածքով: Ինչ վերաբերում է հիվանդանոցում մահացած տոմսավաճառին, ապա, ըստ բժշկի, եղել է ներքին արյունահոսություն: Հիվանդանոց բերվելուց հետո տոմսավաճառին հասցրել են ուլտրաձայնային հետազոտություն կատարել, որը ցույց է տվել, որ որովայնի խոռոչում մեծ քանակությամբ՝ մոտ 2 լիտր արյուն է եղել: Ըստ երեւույթին եղել է լյարդի պատռվածք:

Հիվանդանոց հասցված մյուս չորս հիվանդներին չեն վիրահատել, քանի որ դրա կարիքը չի եղել: 81-ամյա կնոջ ձեռքը գիպս է դրվել, մյուս երկու երիտասարդ կանայք ուղեղի ցնցում ունեն, այլ լուրջ խնդիրներ չկան: Ինչ վերաբերում է վիրավոր տղամարդու, նա գանգատվել է ոտքի ցավից, սակայն ռենտգենը ոչինչ ցույց չի տվել: Հնարավոր է, որ նա այսօր դուրս գրվի հիվանդանոցից:

Մենք խոսեցինք նաեւ վիրավորներից երկուսի հետ: Քալանյան Անահիտը մեզ պատմեց, որ ինքը նստած է եղել ավտոբուսի ձախ շարքի առաջին նստարանին, պատրաստվել է զանգանոցի մոտ իջնել ավտոբուսից եւ պարզել է, որ ավտոբուսի արգելակները չեն աշխատում: Այնուհետեւ մեծ արագությամբ ընթացող ավտոբուսի այլ մեքենային բախվելը տկն Անահիտը չի զգացել: Միայն ներքեւում տեսել է մեծ մեքենան, որին եւ բախվել ու կանգնել է ավտոբուսը: Ըստ տկն Քալանյանի, թիվ 10 երթուղային ավտոբուսը ճանապարհի մի հատված էլ անցել է երկու անիվների վրա, այնքան մեծ է եղել արագությունը: Այնպես, որ քիչ է մնացել ավտոբուսը գլորվեր:

Բեռնատար մեքենային բախվելուց հետո տկն Անահիտն ուժեղ ցավ է զգացել կրծքավանդակի եւ ոտքերի շրջանում: Այնուհետեւ նա բերվել է հիվանդանոց:

Վիրավորներից Արարատ Սահակյանը նկատել էր, որ կենդանաբանական այգու մոտ արդեն արգելակները չեն աշխատել: Ավտոբուսի մեջ բոլոր նստատեղերը զբաղված են եղել, մի քանիսն էլ կանգնած էին: Ապա մոտ 50-60 մետր անցնելուց հետո ավտոբուսը բախվել է «Ժիգուլու»: Արարատ Սահակյանը նստած է եղել ավտոբուսի առաջամասում եւ «Ժիգուլուն» բախվելուց հետո, ըստ նրա, ավտոբուսի ուղեւորներից մի քանիսը խուճապահար ընկել են իր վրա: Ինքն ուշաթափվել է:

Ավտոբուսի մեջ է գտնվել նաեւ Արարատ Սահակյանի կինը՝ Իսպիրյան Վիկտորիան: Ըստ վերջինիս, դեռ «Ձրաշխարհի» մոտից ավտոբուսի ընթացքն արագացել է: Ժողովրդի պահանջին, թե կամաց քշիր, վարորդը բացատրել է, որ արգելակները չեն աշխատում: Բոլորը գոռգոռում էին, ճչում, մինչեւ մեծ բեռնատարին բախվելը: Մինչ միջադեպը, ամուսինը կնոջը կանչել է ավտոբուսի առաջնամաս, բայց Վիկտորիա Իսպիրյանը համառել ու մնացել է ավտոբուսի վերջնամասում:

Վթարի ականատեսներից Էդգար Պողոսյանը, որն աշխատում է ավտոբուսի եւ բեռնատարի բախման հատվածին մոտ գտնվող մի կրպակում, պատմեց, որ սկզբում բախման ուժեղ ձայն է լսվել, ապա տեսել է շտապօգնության երկու մեքենա:

Ականատեսներից ու ավտոբուսի ուղեւորներից ստացած տեղեկությանն ավելացնենք, որ Մյասնիկյան պողոտայում նախկինում բազմիցս են եղել վթարներ՝ հիմնականում արագությունը գերազանցելու պատճառով: Եվ, ցավոք, պետավտոտեսչության աշխատակիցները Մյասնիկյան պողոտայի երկայնքով նախընտրում են ոչ թե բացահայտ եւ տեսանելի աշխատել՝ կանխելով նման վթարները, այլ թաքնվում են Ավանի կամրջի մոտ, չվերահսկելով արագությունը գերազանցող վարորդներին:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

www.azg.am

ԱԶԳ

Ազգային

ԴԵՊԻ ՔՎԵԱՏՈՒՓ

Քո ընտրությունից է կախված երկրի ապագան

Մեր զրուցակիցն է Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի թիվ 5 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Լեւոն Օհանջանյանը:

– Պարոն Օհանջանյան, ընտրությունների կազմակերպման եւ անցկացման գործում լուրջ դերակատարություն ունեն ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովները: Գաղտնիք չէ, որ դրանց նպատակամետ աշխատանքից է կախված ընտրողների վստահությունն ընտրությունների արդար անցկացման գործում: Ի՞նչ է արվում ձեր հանձնաժողովի կողմից ընտրությունների արդարության նկատմամբ ժողովրդի հավատն ամրապնդելու ուղղությամբ:

– Անշուշտ, հանձնաժողովների աշխատանքով է մեծապես պայմանավորված ընտրողների առավել մեծ քանակով մասնակցությունն ընտրություններին, նրանց վստահությունն ընտրությունների արդար անցկացման գործում: Հանձնաժողովների սուրբ պարտականությունն է՝ հետեւել օրենքին, գործել Ընտրական օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան, կատարել կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումները՝ իրականացնելով ընտրողի սահմանադրական իրավունքները: Հանձնաժողովի անդամի անձնական կամ կուսակցական կողմնորոշումը պետք է դրսեւորվի միայն քվեախցիկում գաղտնի քվեարկության իրավունքն իրականացնելիս: Մնացած դեպքերում նրանց գործողությունները պետք է բխեն անկողմնակալության, չեզոքության, հրապարակայնության, կարգապահության, ազնվության եւ ընտրողներին ծառայելու պատրաստակամության սկզբունքներից:

– Ինչպե՞ս էիք նախապատրաստվել ընտրություններին:

– 2003 թվականը Հայաստանում ընտրությունների տարի է: Ժողովուրդը պետք է ընտրի նախ երկրի նախագահ, այնուհետեւ՝ խորհրդարան: Սա նշանակում է, որ ժողովրդին հերթական անգամ հնարավորություն է տրվում մասնակցելու երկրի բարձրագույն իշխանության կազմավորմանը եւ հույսեր՝ ապագան ճիշտ կառուցելու գործում:

Շուրջ 12 տարի ապրելով անկախության պայմաններում եւ մի քանի անգամ հաղթահարելով նախագահական ու խորհրդարանական ընտրությունների փորձությունը՝ ցավոք, մենք դեռեւս չենք հասել ժողովրդի մի ստվար հատվածի մեջ ընտրությունների արդարության նկատմամբ հավատի ձեւավորմանը: Եվ քանի դեռ ժողովրդի բացարձակ մեծամասնության շրջանում չի ձեւավորվել հավատը արդար, օրենքի պահանջներին հարիր ընտրությունների նկատմամբ, ժողովրդավարության մասին մեր բոլոր խոսքերը կմնան որպես «Ձայն բարբառո անապատի»:

Պատահական չէ, որ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովների ձեւավորման առաջին իսկ օրվանից մեր բոլոր ձեռնարկումներն ուղղված են եղել Ընտրական օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան գալիք ընտրություններին նախապատրաստվելուն: Նախ մենք անց ենք կացրել տեղամասային հանձնաժողովների անդամների սեմինարներ, ծանոթացրել Ընտրական օրենսգրքի դրույթներին, ՀՀ սահմանադրության ընտրություններին վերաբերող սահմանադրական նորմերին, ընտրությունների կազմակերպման ու անցկացման հիմնական սկզբունքներին: Քանի որ որոշակի խնդիրներ են ծագում ընտրացուցակները կազմելու հարցում, հանձնաժողովի անդամները գործուն մասնակցություն ունեցան դրանք առավել ճշգրիտ դարձնելու, ընտրազանգվածի իրական պատկերն արտացոլելու գործում: Պատահական չէ, որ նախագահական ընտրությունների առաջին փուլում ցուցակներից դուրս մնացածների թիվն ընդամենը 49-ն էր, որոնք բոլորն էլ դատական վճռով վերականգնել են իրենց ընտրական իրավունքը:

Քիչ չեն դժգոհությունները ընտրություններին զինծառայողների մասնակցությունը կազմակերպելուց: Այդ հարցում չարաշահումներից ու ավելորդ դժգոհություններից զերծ մնալու համար մենք կենտրոնացրել ենք համայնքի տարածքում տեղաբաշխված զինմասերի սպաների ու շարքային անձնակազմերի ընտրությունը մեկ ընտրատարածքում: Թե նախագահական եւ թե առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններում նրանք իրենց նախընտրած թեկնածուի օգտին կքվեարկեն Քանաքեռի թիվ 123 մսուր-մանկապարտեզում տեղավորված ընտրական տեղամասում: Ավելորդ է ասել, որ հասարակության լիիրավ անդամներ են նաեւ հաշմանդամները: Ցավոք, նրանց համար եւս ընտրություններին մասնակցելու համապատասխան պայմաններ չեն ստեղծվել: Ճիշտ կլիներ հանրային շենքերը, որտեղ ձեւավորվում են տեղամասային ընտրական կենտրոնները, որոշակիորեն հարմարեցվեին հաշմանդամներին ընտրություններին մասնակից դարձնելու համար: Այս փուլում մենք կփորձենք այդ հարցին յուրովի լուծում տալ: Թաղապետարանի օժանդակությամբ կվարձվի մեկ ավտոմեքենա, որի անձնակազմը հագեցված կլինի շարժական կապի միջոցներով, համապատասխան հեռախոսահամարները թերթոնների միջոցով կտարածվեն ընտրատարածքում, եւ այն հաշմանդամ կամ օգնության կարիք ունեցող ծերերը, որոնք կցանկանան մասնակցել ընտրություններին, հնարավորություն կունենան զանգահարել եւ մեր կամավորների օժանդակությամբ մասնակցել ընտրություններին:

Ստացվել ու բաժանվել են տեղամասերին թափանցիկ քվեատուփերը, պատրաստ են բոլոր վավերաթերթերն ու անհրաժեշտ փաստաթղթերը: Փետրվարի 19-ին ընտրական բոլոր տեղամասերը հավուր պատշաճի ընդունեցին ընտրողներին եւ հույս ունենք, որ նույնը կլինի նաեւ մարտի 5-ին:

– Ի՞նչ եք կարծում, մեզանում ընտրական համակարգը հասե՞լ է կատարելության:

– Չէի ասի, սակայն, ժողովրդավարության հարուստ փորձ ունեցող շատ եվրոպական երկրներում նույնպես հեռու է կատարյալ լինելուց: Ճիշտ է, անկախության տարիներին Հայաստանում ընտրական համակարգը բավականաչափ կատարելագործվել, լրամշակվել ու բարեփոխվել է, բայց դեռեւս կան մշակման կարոտ տեղեր, որոնք գործնական աշխատանքում առավել տեսանելի են դառնում: Բերեմ դրանցից մի քանիսը: Սկսեմ վերջից: Երկար սպասելուց հետո վերջապես ստացանք թափանցիկ քվեատուփերը: Համամիտ եմ, նվեր ստված ձիու ատամները չեն հաշվում: Բայց արդեն նախագահական ընտրությունների առաջին փուլում ի հայտ եկավ դրանց հիմնական թերությունը՝ փոքր լինելը, իսկ խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ մենք կկանգնենք լուրջ խնդրի առջեւ, քանի որ մեծամասնական ու համամասնական քվեաթերթիկների մեծ քանակությունը չի տեղավորվի այդ փոքրիկ արկղում:

Հասկանալի է, թե ինչ սկզբունքներ են հաշվի առնվել ընտրատարածքների սահմանագծումները կատարելիս: Սակայն չեմ հասկանում ընտրատարածքների սահմանագծումները կատարելիս մեկ ընտրատարածքում 40 հազար ընտրող ապահովող այդ խուճուճ-մուճուճ նշագծումներով սահմանազատումների իմաստը: Կարիք չկա մի քանի տասնյակ ընտրողի տարբերության համար փողոցները վերածել, ավելորդ խառնաշփոթ ստեղծել:

Ժողովուրդն ասում է. «Լավագույն նորը մոռացված հինն է»: Նախկին հասարակարգում ընտրություններից մեկ-երկու օր առաջ ընտրողներին ուղարկվում էին այսպես կոչված հիշեցման թերթիկներ՝ դրանցով մեկ անգամ եւս ընտրողին հիշեցնելով քաղաքացիական իր պարտքը, ինչպես նաեւ ընտրական տեղամասի հասցեն ու ընտրացուցակում ընտրողի համարը: Դա էապես դյուրին էր դարձնում հանձնաժողովների գործը: Գտնում եմ, որ այս փորձված ձեւը պետք է վերականգնել:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովները ձեւավորելուց հետո բոլոր հանձնաժողովներում սկսվում է դրանց անդամների ուսուցումը: Որոշակի աշխատանք տանելուց, հաճախ գործից անտեղյակ մարդուն մասնագետ դարձնելուց հետո մեկ էլ տեսնում ես՝ այս կամ այն կուսակցությունը փոխում է իր լիազորած անձին, եւ գալիս է նոր, որպես կանոն, ընտրություններից անտեղյակ մարդ, որի հետ պետք է նորից աշխատանք տանել: Գտնում եմ, որ, ինչպես հանձնաժողովի նախագահի դեպքում է, հանձնաժողովի անդամների փոփոխության համար եւս պետք է թույլատրելի ողջամիտ ժամկետ սահմանել:

Մշակված չի հանձնաժողովի անդամներին հետ կանչելու մեխանիզմը:

Ժամանակն է վերանայելու հանձնաժողովների անդամների վարձատրության չափը: Այսպիսի պատասխանատու եւ մեծ լարում պահանջող աշխատանքն առավել բարձր վարձատրության է արժանի:

Թյուրիմացությունների, անճշտությունների տեղիք է տալիս եւ ավելորդ գերլարվածություն է առաջացնում ընտրական արդյունքների ամփոփման խիստ սահմանափակ ժամանակը: Նկատի ունենալով հանձնաժողովների, վստահված անձանց գերհոգնածությունը ընտրությունների օրը՝ նպատակահարմար եմ համարում ընտրությունների արդյունքներն ամփոփել տեղամասը փակելուց հետո, 24 ժամվա ընթացքում:

– Ձեր նշած թերությունները շտկելուց հետո ընտրողը կարո՞ղ է վստահ լինել, որ ընտրությունները կանցնեն արդար ու անաչառ:

– Իմ նշած թերությունները կազմակերպչական-կանոնակարգային բնույթի էին եւ ընտրությունների օրինական ու արդար անցկացման վրա քիչ ազդեցություն կարող են ունենալ: Վերջին տարիներին մշակված ու անմշակ ընտրակեղծիքները նույնիսկ դպրոցական երեխային են հասկանալի: Այսօր իրեն հարգող որեւէ լուրջ մարդ դժվար թե իրեն թույլ տա ընտրակեղծիքի գնալ, քանի որ վաղ թե ուշ կկանգնի փաստի առաջ՝ կրելով ոչ միայն բարոյական, այլեւ քրեական պատիժ: Ճանապարհը մեկն է՝ արդարություն, օրենքի գերակայություն: Կարծում եմ, մեր՝ թիվ 5 ընտրատարածքի աշխատանքների լավագույն գնահատականն այն է, որ նախագահական ընտրությունների առաջին փուլի կազմակերպման եւ անցկացման վերաբերյալ ցայսօր ոչ մի բողոք չի ներկայացվել ինչպես տարածքային, այնպես էլ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով:

– Զուտ անձնական հարց՝ ո՞ւմ եք դուք ձեր ձայնը տալու:

– Որպես ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ, ինչպես ասացի, ինձ համար հավասար են երկու թեկնածուներն էլ: Որպես ՀՀ քաղաքացի, անհատ, ես, իհարկե, ունեմ իմ ընտրյալը, որի անունը, թույլ տվեք չհրապարակել:

– Ի՞նչ կմաղթեիք ձեր տարածքի ընտրազանգվածին, մեր ժողովրդին:

– Մեր աշխատավոր, տառապանքով իր հանապազօրյա հացը վաստակող ժողովրդին կմաղթեի հույս, հավատ, վստահություն բռնած գործի նկատմամբ, առողջ ու բարեկեցիկ կյանք, կոչ կանեի անպայման մասնակցել ընտրություններին ու ընտրել սրտի թելադրանքով՝ համոզված լինելով, որ նաեւ իր ընտրությունից է կախված երկրի ապագան:

Զրույցը վարեց
ՍԵՐԱՆՈՒՇ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԸ

ԿՐԹԱԿԱՆ

Հայկական դպրոցների վերանորոգում սփյուռքի եւ ՄԱԿ-ի ջանքերով

Աշխարհասփյուռ հայ համայնքը զորեղ ուժ ունի եւ աջակցում է հայրենիքին տարբեր ուղղություններով: ՄԱԿ-ն իր զարգացման ծրագրերով կարող էր դառնալ սփյուռքի այն կազմակերպությունների եւ անհատների գործընկերը, որոնք մտահոգված են երկրի ապագայով եւ կամենում են ներդրումներ կատարել:

ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրերի եւ Հայաստանի տարածքային կառավարման նախարարությունը 2002 թվականից սկսեցին իրականացնել «Մասնակցություն համայնքների հիմնարար զարգացումն իրագործելու համար» նախագիծը, որը նպատակ է հետապնդում նվազեցնելու աղքատության ցուցանիշները երկրում՝ վերանորոգելով սոցիալական ենթակառուցվածքները, բարձրացնելով հասարակական ծառայությունների մատչելիությունն ու չքավոր եւ հետամնաց համայնքների եկամուտները:

ՄԱԿ-ի եւ սփյուռքի համատեղ գործունեության ընթացքում ցայտուն երեւում է նրանց տարբերությունը: Այսպես, Կոտայքի մարզի Չարենցավան քաղաքի թիվ 4 դպրոցի ներքին ջեռուցման ցանցի վերանորոգման նախագիծն առաջ քաշվեց ՄԱԶԾ-ի հայաստանյան գրասենյակի եւ «Հայ օգնության ընկերության» (Armenian Relief Society) միասնական նախաձեռնությամբ: 1992–93 թթ. էներգետիկ ճգնաժամից առաջ դպրոցը միացվեց կենտրոնական ջեռուցման համակարգին: Սակայն տնտեսական ճգնաժամն ու ֆինանսական միջոցների սղությունը խափանեցին համակարգի աշխատանքը, որի հետեւանքով դպրոցը մեկ տասնամյակից ավելի զրկվեց ջեռուցումից: Եվ միայն 2002 թվականին Լոս Անջելեսի «Հայրենիք» միությունը 10.000 դոլար տրամադրեց դպրոցին, որը տնօրենությանը հնարավորություն ընձեռեց կառուցելու կաթսայատուն, տեղադրելու ջրատաքացուցիչներ, եւ կաթսայատունը գազով ապահովելու: Նրանց աջակցությամբ ներքին ջեռուցման համակարգը տարվա ընթացքում ամբողջությամբ կառուցվեց այնպես, որ բնավ չխանգարեց դպրոցի ուսումնական ընթացքին: Աշխատանքները կատարվեցին երեկոյան ժամերին եւ կիրակի օրերին: Դպրոցի շենքի մի թեւն արդեն վերանորոգված է, իսկ մնացածը կավարտվի 2003 թ. մարտին:

«Հայ օգնության ընկերությունը» միջազգային անշահույթ կազմակերպություն է, որ բազմաթիվ նախագծեր է իրականացնում Հայաստանում՝ հիմնականում կենտրոնանալով սոցիալական, տնտեսական, առողջապահական եւ կրթական խնդիրների վրա:

Ռ. Պ.

Մովսես գյուղում վերակառուցվել է դպրոցը

Մարդկային շարունակական զարգացման պաշտպանության ծրագրի շրջանակներում ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրերի հայաստանյան գրասենյակը վերջերս Տավուշի շրջանի Մովսես գյուղում բացումն է կատարել ամբողջովին վերանորոգված, ընդարձակված եւ տեխնիկապես վերազինված մի դպրոցի, որտեղ սովորելու են 380 աշակերտներ, հաղորդում է վերոհիշյալ գրասենյակից ստացված հաղորդագրությունը:

Վերանորոգումն ընդգրկել է շենքի ամրացում եւ ընդարձակում, ջրի եւ սանիտարական համակարգերի խողովակների, տանիքի եւ հատակի, ինչպես նաեւ աստիճանների ու պատուհանների ամբողջական փոփոխություն: Ավելացվել է նաեւ վառելիքով եւ գազով դասասենյակները տաքացնելու համակարգ: ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրերի գրասենյակը Հայաստանում համագործակցել է Սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի եւ Ներդաշնակության ծրագրի գրասենյակի հետ, որոնցից առաջինը դպրոցական կահույքն է մատակարարել, իսկ երկրորդն ինտերնետին միացված համակարգչային մի լաբորատորիա է նվիրել դպրոցին:

ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի աջակցությամբ հիմնվել է նաեւ դպրոցական խորհուրդ:

Բացման արարողությանը մասնակցել են տարածքային կառավարման փոխնախարար Վաչե Տերտերյանը, ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի ներկայացուցիչ Ջոել Բուբրուն, Տավուշի շրջանի կառավարիչ Արմեն Ղուլարյանը, Հայաստանի Սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի նախագահ Աշոտ Կիրակոսյանը եւ այլ միջազգային ու հայկական գրասենյակների ներկայացուցիչներ:

«Դպրոցի շենքն ավարտուն տեսք է բերված այսօր, բայց դրանով չի ավարտվում գործը: Լավ պատրաստված, ընդունակ եւ առողջ սերնդի դաստիարակման եւ կրթության ամենաբարդ գործը դեռ առջեւում է», նշել է Ջոել Բուբրուն իր բացման խոսքում:

Հ. Ծ.

ԱԶԳ

Միջազգային

ԱՄՆ պետքարտուղարն ընթռնումով է մոտենում Թուրքիայի խորհրդարանի որոշմանը

Թուրք-ամերիկյան բանակցությունները շարունակվում են

Մարտի 1-ին Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովը՝ Մեջլիսը քննարկեց «Երկրի տարածքում ամերիկյան զորքերի տեղակայման եւ հակաիրաքյան պատերազմին թուրքական զինված ուժերի մասնակցության մասին» կառավարական օրինագիծը եւ քվեարկությամբ դա մերժեց: Մերժումը լայն արձագանք գտավ ինչպես Թուրքիայում, այնպես էլ նրա սահմաններից դուրս: Այդ փաստը հիասթափություն առաջացրեց Վաշինգտոնում, որն արտահայտվեց Անկարայում ԱՄՆ դեսպան Ռոբերտ Փիրսոնի հայտարարությամբ: Հակառակ դրան, մերժման որոշումը գոհունակությամբ ընդունեց Իրաքի դեսպանը:

Ինչ վերաբերում է Թուրքիայում իշխող «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության ղեկավարներին, այդ թվում նաեւ վարչապետ Աբդուլլահ Գյուլին, ապա Մեջլիսի որոշումը նրանց անակնկալի բերեց, բայց առաջին հայացքից միայն: Ակամա հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ: Մինչ հարցին պատասխանելը նշենք, որ հակառակ վերոհիշյալ կուսակցության նախագահ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանին, նույն կուսակցությունից Մեջլիսի նախագահի պաշտոնում ընտրված Բյուլենթ Արընչն ի սկզբանե դեմ էր օրինագծին:

Նրա այս մոտեցումը չէր կարող չանդրադառնալ Մեջլիսում օրինագծի նկատմամբ համապատասխան կարծիքի ձեւավորմանը: Հատկապես այն դեպքում, երբ օրինագծին բացասական վերաբերմունք էր ցուցաբերել նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերը, իսկ Ազգային անվտանգության խորհուրդը խուսափել էր դրա մասին որեւէ կարծիք հայտնելուց: Ընդ որում, Մեջլիսից մեկ օր առաջ օրինագիծը մանրամասնորեն քննարկվել էր այդ խորհրդի հերթական նիստում, որին որպես կանոն մշտապես հետեւում էր գրավոր հայտարարությունը: Եթե այս ամենին ավելացնենք, որ Գյուլի կառավարությունը պատգամավորների շրջանում համապատասխան աշխատանքներ չի տարել, իսկ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության խմբակցությունը նախապես գումարված նիստում օրինագծին կողմ քվեարկելու որոշում չէր ընդունել, ապա պատկերը կդառնա ամբողջական:

Այլ կերպ, եթե Էրդողանը Մեջլիսում կառավարական օրինագծի քննարկումից առաջ նիստի էր հրավիրել իր կուսակցության պատգամավորներին, բայց նրանց չի ուղղորդել, ապա վարչապետ Գյուլն օրինագծով նախապես դիմել է Ազգային անվտանգության խորհրդին, որը փաստորեն վերահսկում է Մեջլիսի գործունեությունը: Ինչո՞վ բացատրել այս ամենը: Ըստ երեւույթին «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության եւ նրա ձեւավորած կառավարության օրինագծի համար կրած պատասխանատվությունն Ազգային անվտանգության խորհրդի վրա բարդելու Էրդողանի եւ Գյուլի մտահղացումներով: Քանի որ խորհուրդը կարծիք չի հայտնել օրինագծի մասին, ուրեմն նա եւս հրաժարվել է պատասխանատվության ստանձնումից: Այս պայմաններում հակաիրաքյան պատերազմում ԱՄՆ-ին աջակցելու Վաշինգտոնի պահանջը մերժողի դերում հայտնվել է Մեջլիսը:

Սա ոչ միայն ԱՄՆ-ի հետ սակարկությունները շարունակելու, այլեւ օրինագծի մերժման համար Մեջլիսի թիկունքում թաքնվելով Վաշինգտոնի առջեւ արդարանալու հնարավորություն է տալիս թուրքական իշխանություններին: Այդ առումով հատկանշական է «Զաման» թերթի մարտի 2-ի համարը, որտեղ նշվում է, որ Միացյալ Նահանգները մտադիր է տնտեսական համաձայնագիրը ստորագրել ռազմական եւ քաղաքական համաձայնագրերի հետ միաժամանակ: Ուրեմն, Մեջլիսում օրինագծի մերժմամբ Անկարան մինչ ԱՄՆ-ի ռազմական եւ քաղաքական պահանջներին ընդառաջելը, նրանից պահանջում է լուծել հակաիրաքյան պատերազմում Թուրքիայի հավանական կորուստների փոխհատուցման հարցը՝ ստանալով ֆինանսական աջակցության համար գրավոր երաշխիքներ:

Բոլոր հիմքերը կան ենթադրելու, որ Գյուլի կառավարության խնդիրը սոսկ ֆինանսական աջակցությունը չէ, այլ հակաիրաքյան պատերազմում Հյուսիսային Իրաքի քաղաքական զարգացումների Թուրքիայի համար անբարենպաստ ընթացքից բխող մտահոգությունը: Դրանում համոզվելու համար կարելի է անդրադառնալ մարտի 2-ին կայացած ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելի եւ վարչապետ Գյուլի հեռախոսազրույցին: «Միլլիեթի» վկայությամբ, Գյուլը Մեջլիսում կառավարական օրինագծի մերժումը պատճառաբանել է Թուրքիայի նկատմամբ ԱՄՆ-ի եւ ամերիկյան հասարակական կարծիքի բացասական մոտեցմամբ, երկկողմ բանակցություններում ամերիկյան կողմի որդեգրած դիրքորոշմամբ, երկրի ԶԼՄ-ների Թուրքիայի ազգային արժանապատվությունը վիրավորող հաղորդումներով եւ հրապարակումներով: Այնուհետեւ նա մատնացույց է արել Հյուսիսային Իրաքի թուրքմենների հարցում Թուրքիայի պահանջների անտեսումը եւ քրդական խմբավորումների խրախուսումը:

Իր հերթին Փաուելը հույս է հայտնել, որ Մեջլիսի որոշումը չի անդրադառնա թուրք-ամերիկյան բանակցությունների վրա, ապա եւ հարցրել է, թե «խորհրդարանին նոր օրինագիծ ներկայացնելու առնչությամբ կառավարությունն ի՞նչ դիրքորոշում ունի»: Գյուլը նշել է, որ առաջիկա մեկ-երկու օրվա ընթացքում նոր օրինագծով խորհրդարան դիմելը մեծ ռիսկ է: Այնուհետեւ նա հավաստիացրել է պետքարտուղարին, որ կառավարությունն այդ ուղղությամբ քայլեր կձեռնարկի, միայն թե Մեջլիսի որոշման պատճառով թուրքական տնտեսությունը նոր հարվածներ չստանա:

Ըստ երեւույթին հակաիրաքյան պատերազմում ԱՄՆ-ին աջակցելու մասին նոր օրինագծով խորհրդարանին դիմելու համար կառավարությանն էլ անհրաժեշտ է ստանալ Ազգային անվտանգության խորհրդի հավանությունը: Այլապես ոչ թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ Հիլմի Օզքյոքը կայցելեր Գյուլին, ոչ էլ հանդիպման ավարտին Անկարայի կուլիսներում կտարածվեին «Մեջլիսի որոշումից հետո Ազգային անվտանգության խորհրդի արտակարգ նիստ հրավիրելու» անհրաժեշտության մասին խոսակցություններ, որոնք հիմք են տալիս ենթադրելու, որ հակաիրաքյան պատերազմում ԱՄՆ-ին աջակցելու պահանջի մերժումը Մեջլիսում ոչ այլ ինչ է, քան վերոհիշյալ խորհրդի հետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության իշխանությունների եւ Գյուլի կառավարության փոխհամաձայնեցված գործողությունների արդյունք: Թե ո՞րն է դրա նպատակը, դա արդեն այլ հարց է եւ մանրամասն մոտեցում է պահանջում:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Թուրքիայի մերժումից հետո ԱՄՆ-ը նոր մարտավարություն է մշակում

Պատերազմ մարտի 6-ի՞ն

«Ազգն» արդեն տեղեկացրել է Թուրքիայի խորհրդարանում կառավարական օրինագծի մերժման մասին, որն ամերիկացի 62 հազար զինծառայողներին թույլատրում էր Իրաքի պատերազմի դեպքում օգտագործել թուրքական ռազմակայանները: Այժմ ամերիկացի փորձագետներն ստիպված վերամշակում են Իրաք ներխուժելու մարտավարությունը:

Նույնիսկ եթե Թուրքիայի արեւելքում ամերիկյան զորքերի տեղաբաշխման հարցն այս շաբաթ կրկին քվեարկության դրվի, արդյունքները դարձյալ կարող են նույնը լինել, ուստի Իրաքի հյուսիսում երկրորդ ճակատի բացման հնարավորությունը չնչին է:

Նման տեսակետ արտահայտելով՝ Լոնդոնի «Ինդիփենդենթ» թերթը երեկ նշեց, որ ամերիկացիները տվյալ հարցում լավատեսության հիմքեր չունեն: Թուրք պատգամավորների հետ մի շարք հանդիպումներ ունենալուց հետո վարչապետ Աբդուլլահ Գյուլը հայտարարեց. «Խորհրդարանը ցուցադրեց իր կամքը: Մենք պետք է հարգենք այդ որոշումը»:

Մինչդեռ ամերիկացիները վստահ էին օրինագծի ընդունմանը եւ արդեն ռազմական ծանր տեխնիկայով բեռնված նավեր էին մոտեցրել Թուրքիայի միջերկրածովյան ափին: ԱՄՆ-ը պատրաստվում էր Թուրքիա ուղարկել նաեւ Գերմանիայում եւ Տեխասի նահանգում տեղաբաշխված 1-ին եւ 4-րդ հետեւակային դիվիզիաները:

Հիմա այդ զորքերն ու ռազմական տեխնիկան պետք է տեղափոխվեն Պարսից ծոց, որտեղ արդեն պատերազմի են պատրաստվում ամերիկյան ու բրիտանական խոշոր զորամիավորումներ: Զինվորական փորձագետները կարծում են, որ զենքի բոլոր համակարգերն ապագա ռազմական գործողությունների թատերաբեմ տեղափոխելու համար կպահանջվի մոտ 14 օր: Դա նշանակում է, որ ներխուժումն Իրաք կարող է տեղի ունենալ 2 շաբաթից:

Սակայն ենթադրվում է, որ Թուրքիայի խորհրդարանի որոշումը փոփոխություն կմտցնի այդ ժամկետի մեջ: Այսպես, Լոնդոնի «Սան» օրաթերթը պնդում է, թե պատերազմն սկսվելու է ավելի շուտ՝ մարտի 6-ին: Ամերիկյան հետախուզական աղբյուրներ վկայակոչելով, թերթը գրում է, թե ԱՄՆ-ը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում ապահովել է 9 ձայն, որոնք անհրաժեշտ են հակաիրաքյան նոր բանաձեւի ընդունման համար:

Թերթի տեղեկությունների համաձայն, քվեարկության ժամանակ Ռուսաստանն ու Չինաստանը չեզոք դիրք են բռնելու, քանի որ չեն ուզում «վտանգել ԱՄՆ-ի հետ կարեւոր հարաբերությունները»: Ըստ այդ սցենարի, ԱԽ-ում քվեարկությունը տեղի կունենա չորեքշաբթի, որից հետո զինվորականները «երկար չեն սպասի» Իրաքի վրա հարձակվելու համար:

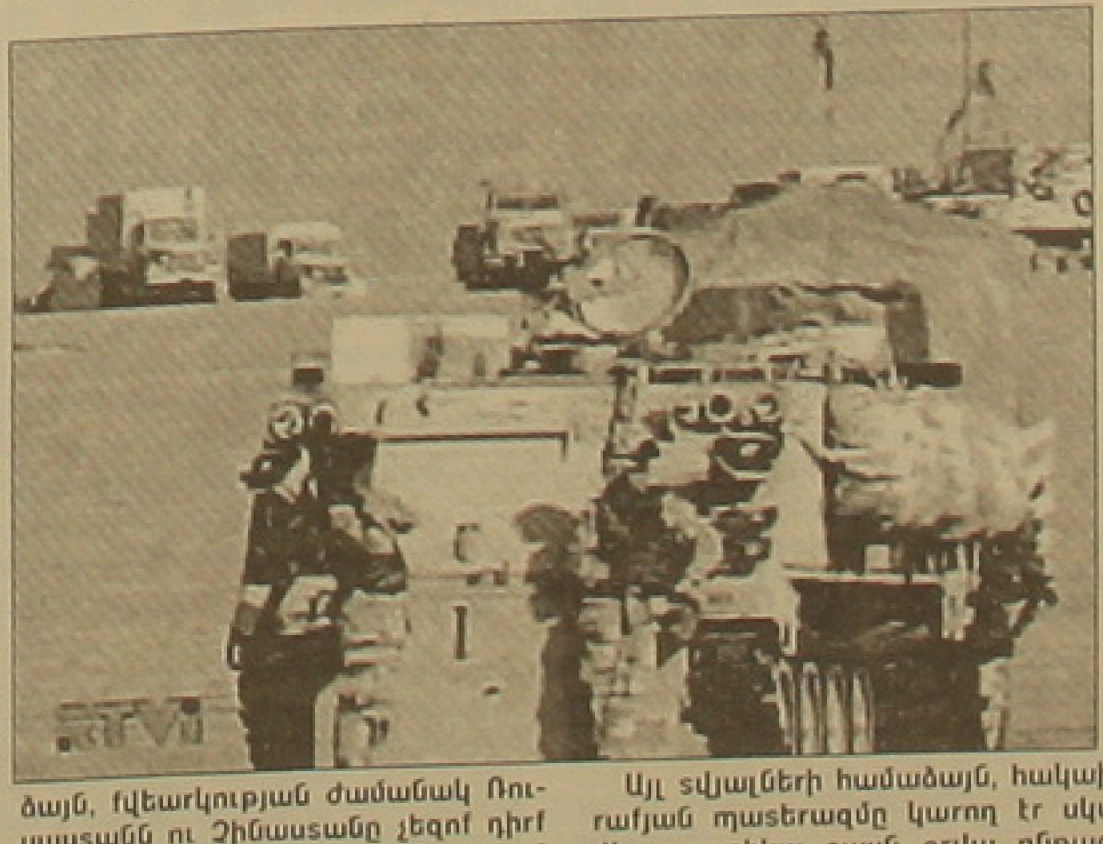

Այլ տվյալների համաձայն, հակաիրաքյան պատերազմը կարող էր սկսվել առաջիկա տասն օրվա ընթացքում: Ընդսմին վերջին ժամկետ է նշվում մարտի 12-ը: Պենտագոնում կարծում են, թե պատերազմում հնարավոր կլինի հաղթանակի հասնել 6 օրվա ընթացքում:

Գ. Բ.

ԹԵԺ ԿԵՏԵՐ

Պապադոպուլոսն ու Դենքթաշը կհանդիպե՞ն Հաագայում մարտի 10-ին

Անկարայից եւ Աթենքից հետո երրորդ հանգրվանից՝ Կիպրոսից մեկնելուց անմիջապես առաջ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը երկու կողմերին ժամանակ է տվել մարտի 30-ին կղզու վերամիավորման վերաբերյալ առանձին հանրաքվեներ անցկացնելու իրենց տարածքներում: Այդ առթիվ Կիպրոսի նորընտիր նախագահ Թասոս Պապադոպուլոսին եւ թուրքական զավթյալ մասի առաջնորդ Ռաուֆ Դենքթաշին հրավիրել է Հաագա՝ մարտի 10-ին մասնակցելու մի կոնֆերանսի, որին ներկա են գտնվելու նաեւ, որպես երաշխավոր իշխանություններ, Հունաստանի, Թուրքիայի եւ Բրիտանիայի ներկայացուցիչները:

Այս մասին է հաղորդել Նիկոսիայից մեր հատուկ թղթակից Ջորջ Տեր-Բարթողը, որը հավելել է, որ հանրաքվեի գաղափարի մերժվելու դեպքում Կիպրոսի խնդիրը մոռացության կտրվի աշխարհի կողմից, եւ դա հնարավորություն կտա Թուրքիային պահանջելու հյուսիսային զավթյալ մասի ճանաչումը:

Կղզու հույն առաջնորդները խիստ տպավորված են Անանի արած քայլերից, մինչդեռ Դենքթաշը դրանք խաբեություն է անվանել եւ նմանեցրել շաքարապատված դառը դեղահաբի: Իր տարածքի բնակչությունը, սակայն, փողոցներ դուրս գալով Դենքթաշի հրաժարականն է պահանջել՝ կրելով պաստառներ, որոնց վրա գրված են եղել. «Անան, փրկիր մեզ Դենքթաշից» եւ «Մենք ցանկանում ենք ապրել որպես մարդկային էակներ» նախադասությունները:

Ցույցերին, որոնց ներկա են եղել նաեւ ԱՄՆ պետքարտուղարության Կիպրոսի գծով համակարգող Թոմաս Ուեստոնը եւ դեսպան Մայքլ Կլոսոնը, մասնակցել է ավելի քան 50 հազար մարդ:

Իրաքը ոչնչացրել է «Ալ Սամուդ» հրթիռների նոր խմբաքանակ

Իրաքի տեղեկատվության նախարարության տվյալներ վկայակոչելով BBC-ն հաղորդում է, որ երկուշաբթի օրն այդ երկրում ոչնչացվել է «Ալ Սամուդ-2» հրթիռների 3-րդ խմբաքանակը: ՄԱԿ-ի միջազգային հանձնաժողովի տեսուչների հսկողության տակ բուլդոզերները ոչնչացրել են 6 հրթիռ եւ դրանց արտադրամասը: Աշխատանքներն իրականացվել են Բաղդադից 20 կմ հյուսիս ընկած Ալ Թաջի խոշոր ռազմակայանում:

Իրաքցի զինվորականների պնդմամբ, իրենց տրամադրության տակ կա նմանօրինակ 100 հրթիռ, որոնց հեռահարությունը, ըստ ՄԱԿ-ի փորձագետների, գերազանցում է Պարսից ծոցի 1991 թ. պատերազմից հետո թույլատրված 150 կմ սահմանագիծը:

Նախնական գնահատումների համաձայն, տվյալ զինանոցը, ինչպես նաեւ այդ կարգի հրթիռների արտադրության միջոցները լիովին ոչնչացնելու համար կպահանջվի մոտ 2 շաբաթ:

Առաջին 4 հրթիռները եւ դրանց արտադրամասը ոչնչացվել էին ավելի վաղ՝ շաբաթ օրը: Կիրակի հետմիջօրեին իրաքցի բարձրաստիճան զինվորականները եւ ՄԱԿ-ի տեսուչները բանակցություններ սկսեցին VX գազի եւ սիբիրախտի ցուպիկների շուրջը: Միջազգային տեսուչների խմբի ղեկավար Հանս Բլիքսն ուզում է համոզիչ ապացույցներ ստանալ, որ քիմիական ու մանրէական այդ զինատեսակներն Իրաքում ոչնչացված են:

Չնայած Բաղդադը ՄԱԿ-ի տեսուչների պահանջով սկսել է ոչնչացնել «Ալ Սամուդ» հրթիռները, ԱՄՆ վարչակազմն առաջվա պես պնդում է, թե Սադդամ Հուսեյնին կարելի է զինաթափել միայն ուժով:

Գ. Բ.

Սփիւռք

1998ի Յունուարին Գահիրէի «Հայ Ազգային Հիմնադրամ»-ի վարիչ մարմնին տնօրինութեամբ եւ Գահիրէի ՀԲԸՄ-ի «Սաթենիկ Ճ. Չագըր» հիմնադրամին բարոյական եւ նիւթական լայն աջակցութեամբ, սկսաւ լոյս տեսնել «Արեւ» օրաթերթի արաբերէն լեզուով ամսօրեայ յաւելուածը։

Ամսաթերթին լոյս ընծայումը եգիպտահայերուն մօտ արծարծեց թէր ու դէմ կարծիքներ։ Ոմանք նման թերթի մը հրատարակութիւնը անհրաժեշտութիւն նկատեցին, նկատի ունենալով արաբերէն լեզուով հայկական մամուլի չգոյութիւնը Եգիպտոսի մէջ, ուրիշներ ժամանակի եւ նիւթականի վատնում գտան զայն, հաւանաբար նկատի ունենալով ընթերցողներու նուազումը նոյնիսկ միջազգային չափանիշներով։

Հնգամեակ «Արեւ» Օրաթերթի Արաբերէն Ամսօրեայ Յաւելուածին

Իսկ ինչո՞ւ արաբերէն լեզուով հայկական մամուլի մը գոյութիւնը անհրաժեշտութիւն էր։ Խօսքը տանք ամսաթերթին երիտասարդ խմբագիր Մուհամմէտ Ռիֆֆաաթ էլ-Իմամին։ Ան ամսաթերթին առաջին խմբագրականին մէջ, ի միջի այլոց, մօտաւորապէս կ'ըսէ հետեւեալը.

«Հայերը Եգիպտոսի մէջ գոյութիւն ունեցած են հին ժամանակներէն։ Հայկական գաղութը Եգիպտոսի մէջ իր ոսկեդարը ունեցած է երկու անգամ։ Առաջինը միջնադարուն, Ֆաթիմեան խալիֆայութեան ժամանակաշրջանին, իսկ երկրորդը՝ 19-րդ դարուն։

Մինչեւ այսօր Եգիպտոսի մէջ հայկական գաղութ գոյութիւն ունի, որուն անդամները ունին եգիպտական հպատակութիւն, կ'ապրին եգիպտացի ազնիւ ժողովուրդին հետ հանգիստ ու ապահով, եւ ինչպէս եգիպտացին, ունին նոյն պարտաւորութիւններն ու իրաւունքները։

Հակառակ այս իրողութեան, մեծ թիւով եգիպտացիներ, որոնց մէջ նաեւ մտաւորականներ, գաղափար չունին հայերու ինքնութեան, մշակոյթին եւ քաղաքակրթութեան մասին։ Այս անիրազեկութեան համար մեղադրելի են երկու կողմերը, մէկը չէ փորձած ճանչցնել ինքզինք, միւսը՝ ճանչնալ։

Հայերը պէտք է ուղի մը գտնէին, զիրենք համապատասխանօրէն ճանչցնելու եգիպտացիներուն, որպէսզի անոնք կարենային ընդունիլ իրավիճակը եգիպտացի հայ փոքրամասնութեան, որ հակառակ անոր որ կատարելապէս յաջողած է յարմարիլ եգիպտական կեանքին, չէ ձուլուած անոր մէջ, այլ պահած է իր ինքնութիւնը, լեզուն, եկեղեցին, ակումբները, բարեսիրական հաստատութիւնները, դպրոցները եւ այլն։

«Արեւ»-ի արաբերէն լեզուով լոյս տեսած այս յաւելուածը, առաջինը իր տեսակին մէջ, փորձ մըն է ամէն մակարդակներու վրայ հայը եգիպտացիին ծանօթացնելու եւ բարեկամական կապերը խորացնելու անոնց միջեւ։

Մէկ խօսքով, այս յաւելուածը պարզ միջոց մըն է, որուն շնորհիւ եգիպտացիները պիտի ճանչնան ժողովուրդ մը, որ ապրած է եւ կ'ապրի իրենց հետ եւ որուն մասին շատ քիչ բան գիտեն իրենք»։

Այսօր «Արեւ» օրաթերթի արաբերէն ամսօրեայ յաւելուածը հինգ տարեկան է։

Արդեօ՞ք ան արդարացուց իր ծնունդն ու իրեն վստահուած առաքելութիւնը։

Եթէ արաբերէն կարդացող եգիպտահայը այս հինգ տարիներուն ընթացքին փորձեց հետեւիլ «Արեւ» ամսօրեային 60 թիւերուն մէջ լոյս տեսած յօդուածներուն, անկասկած պիտի նկատէր թէ ինչպիսի՞ նիւթեր արծարծուած են այդտեղ եւ ինչպիսի՞ հետաքրքրութիւն յառաջացուցած է ան ոչ միայն Եգիպտոսի՝ այլ ընդհանուր արաբական աշխարհին մէջ։

«Արեւ» ամսօրեային էջերուն վրայ տեղ գտած հայկական այժմէական քաղաքական եւ այլ հարցեր շօշափող խմբագրականները, պատմական ուսումնասիրութիւնները, հայկական եւ եգիպտական մշակոյթի զանազան բնագաւառները ներկայացնող յօդուածները, ներկայացուած գրական գործերու օրինակները, գրախօսականներն ու դիմանկարները, մեծ մասամբ ստորագրուած են ոչ միայն հայեր այլեւ եգիպտացի ու արաբ յայտնի մտաւորականներ, դիւանագէտներ, քաղաքագէտներ, համալսարաններու դասախօսներ, երիտասարդ ուսումնասիրողներ, թիւով մօտ 125 մնայուն աշխատակիցներ ու պարբերաբար գրողներ։

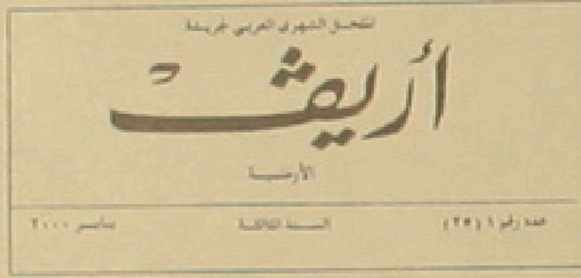

«Անցնող հինգ տարիներու ընթացքին,- կը գրէ «Արեւ»-ի յաւելուածին խմբագիր, այժմ Տոքթ. Մուհամմէտ Ռիֆֆաաթ էլ-Իմամ, «Արեւ»-ի հնգամեակին նուիրուած իր խմբագրականին մէջ,- ամսօրեան ոչ միայն հայկական մշակոյթի պատուհաններ բացաւ արաբական տեղեկատուական մշակութային ու գիտական շրջանակներէն ներս, այլ նաեւ իր մեծ բաժինը ունեցաւ ամրապնդելու երկու ժողովուրդներուն մշակութային կապերը եւ պատճառ հանդիսացաւ, որ արաբական աշխարհի զանգուածներուն մօտ հայ սփիւռքի գոյութեան ու գոյատեւման մասին, անորոշութեան մշուշով ծածկուած պատկերը փոխուի։

Անշուշտ երբ 1500 տպաքանակ ունեցող «Արեւ» արաբերէն ամսօրեայ յաւելուածը կ'ուղարկուի արաբական աշխարհի մէջ գործող 70 համալսարաններու գրադարաններուն, մամուլի խմբագիրներուն, գլխաւոր սիւնակագիրներուն եւ անհատ մտաւորականներուն ու հայկական նիւթերու մասին գրուած ուսումնասիրութիւնները կը ստորագրուին արաբական աշխարհին յայտնի մտաւորականներու կողմէ, անկասկածօրէն կ'ակնկալուի որ այդ երեւոյթը ունենայ իր անդրադարձը։

Եւ անդրադարձը չուշացաւ։ Հայերուն, անոնց արմատներուն, ցեղասպանութեան ու անոր հետեւանքով կազմուած սփիւռքին, արաբական աշխարհին մէջ անոր ունեցած ներգործութեան եւ ազդեցութեան մասին այս հինգ տարիներուն ընթացքին, արաբական լրատուական միջոցներուն կողմէ գրուած ուսումնասիրութիւնները, պատրաստուած տեսաերիզները եգիպտական եւ արաբական մեծագոյն լրատուական կեդրոններէն, եզակի էին եւ աննախընթաց։

«Արեւ» ամսօրեային ամենակարեւոր գործը եղաւ արաբ ընթերցողին ներկայացնել հայկական հարցին իսկութիւնը, 1878-1923 Օսմանեան Կայսրութեան մէջ եւ Ղարաբաղի հարցին համար հայերու եւ ատրպէյճանցիներու միջեւ շարունակուող հակամարտութեան ճշմարտութիւնը։ Հարցեր, որոնք խնդրոյ առարկայ են քաղաքական, ակադեմական եւ լրատուական շրջանակներու մէջ եւ իրենց լուծումին կը սպասեն։

Նկատի ունենալով այս բոլորը, նաեւ արաբական աշխարհի զանազան հաստատութիւններէն եւ անհատ մտաւորականներէն խմբագրութեան հասած գնահատական գիրերը, որոնց մէկ մասը հրատարակուած է ամսօրեային մէջ, անվարան կրնանք ըսել, թէ «Արեւ» արաբերէն ամսօրեան կը կատարէ իր առաքելութիւնը եւ կ'արդարացնէ իր գոյութիւնը։

Աշխատանքը զոր կը տանին «Արեւ» արաբերէն ամսօրեայ յաւելուածին խմբագիր Տոքթ. Մուհամմէտ Ռիֆֆաաթ էլ-Իմամն ու իրեն սատարողները, արժանի է ոչ միայն շնորհակալական խօսքերու այլ նաեւ գործնական գնահատանքի, որպէսզի «Արեւ»-ը շարունակէ ծագիլ գալիք հնգամեակներուն եւս։

※ Տոքթ. Մուհամմէտ Ռիֆֆաաթ էլ-Իմամ արժանացած է ժամանակակից պատմութեան փիլիսոփայութեան տոքթորայի աստիճանին, Այն Շամս համալսարանէն։

※ Անդամ է Պատմական Ուսումնասիրութիւններու եգիպտական Ընկերակցութեան։

※ Իր ուսումնասիրութիւններով կը մասնակցի եգիպտական համալսարաններու սեմինարներուն եւ եգիպտական մշակութային հաստատութիւններու խորհրդաժողովներուն։

※ Խմբագրութեան տնօրէնն է «Մասր էլ Հատիսա» պարբերականին, որ հրատարակութիւնն է Գահիրէի Գիրքերու եւ Վաւերաթուղթերու Ազգային Տան (Տար էլ Քութուպ Ուալուասայիք էլ Քաումիյա-էլ Գահիրա)։

※ Տոքթ. Մուհամմէտ Ռիֆֆաաթ էլ-Իմամի յօդուածներն ու ուսումնասիրութիւնները լոյս տեսած են եգիպտական մամուլի հետեւեալ օրկաններուն մէջ.

Էլ-Սիասա Էլ-Տաուլիա, Էլ-Գահիրա, Էլ-Հաֆիզ եւ Էլ-Թակամոռ։

Հրատարակուած գործերն են.

- «Հայերը Եգիպտոսի մէջ 19-րդ դարուն»- (1995 - Գահիրէ)։
- «Հայ Համայնքին Պատմութիւնը Եգիպտոսի մէջ»- (1999 - Գահիրէ)։
- «Օննիկ օֆ Գահիրօ: 50+ տարիներ եգիպտահայ ոսկերիչի մը կեանքէն», արաբերէն եւ անգլերէն (2001- Գահիրէ)։
- «Հայկական Դատը Օսմանեան Պետութեան Մէջ 1878-1923» (2002- Գահիրէ)։

Հրատարակութեան տակ է.

«Հայերը Եգիպտոսի մէջ 1896-1961»։

Առաքել Տէօվլէթեան
Գահիրէ

Սկորսեզեն եւս ունեցավ իր աստղը

Հանրահայտ կինոբեմադրիչ Մարտին Սկորսեզեն մեծ պատվի արժանացավ. Հոլիվուդի Փառքի ծառուղում այսուհետեւ նրա անունն է կրելու թիվ 2217 աստղը։ Ի դեպ, այն հարեւանում է հոլիվուդյան դերասանուհի Նիկոլ Քիդմանի աստղի հետ։

Հոլիվուդի «Կոդակ» թատրոնի առջեւ, որտեղ անցկացվում են «Օսկարի» ամենամյա մրցանակաբաշխությունները, տեղի է ունեցել Սկորսեզեին նվիրված հանդիսավոր արարողություն։ Իտալական ծագումով ամերիկացի կինոբեմադրիչն արարողության ժամանակ ելույթ ունենալով հայտարարել է, որ ինքը բարձր պատիվ է համարում, որ իր անունն «այսուհետեւ հիշատակվելու է Հոլիվուդի պատմության մեջ մեծ բեմադրիչների, սցենարիստների եւ դերասանների շարքում»։

Սկորսեզեի խոսքերով, «Փառքի ծառուղում հավերժացված անուններից շատերն իրոք չեն խամրում. այդ մարդիկ ստեղծել են կինեմատոգրաֆի քերականությունը»։

Առաջիկա շաբաթ օրը ստեղծագործական նվաճումների համար Մարտին Սկորսեզեին կհանձնվի պատվավոր մրցանակ, որին նրան արժանացրել է Կինոբեմադրիչների ամերիկյան գիլդիան։ Հենց այդ կազմակերպությունն է «լավագույն բեմադրիչ» անվանակարգում Սկորսեզեին 2003 թ. «Օսկար» մրցանակի ներկայացրել նրա վերջին աշխատանքի՝ «Նյու Յորքի հրոսակախմբերի» համար։

Դ. Ք.

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Անվերջ շարժում դեպի իր իսկ խորքը

«Ռուբեն Ադալյան. Ստեղծագործական ճանապարհի արձագանքներ» գրքի առիթով

1999 թվականի դեկտեմբերին լրացավ Ռուբեն Ադալյանի կյանքի 70 տարին, իսկ վերջերս «Վան Արյան» հրատարակչությունը լույս ընծայեց «Ռուբեն Ադալյան. Ստեղծագործական ճանապարհի արձագանքներ» գիրքը (կազմել է Պողոս Հայթայանը, խմբագիր՝ Մարո Մարուխանյան)։ Գիրքն ամփոփում է նկարչի հիսնամյա ստեղծագործական ճանապարհի արձագանքները՝ մամուլում տպագրված հոդվածներ, վերլուծություններ, ակնարկներ, կարծիքներ։

Գրեթե կես դար, սկսած 20-րդ դարի 50-ական թվականներից, ստեղծագործում է գեղանկարիչ Ռուբեն Ադալյանը։ Արտաքին աշխարհին արձագանքելու պատրաստ այս արվեստագետի ստեղծագործությունը միշտ էլ դժվար է եղել, որովհետեւ նա ստեղծել է մտածողության մի բարդ համակարգ։ Դեռեւս 1974 թվականին մեր մշակույթի մեծագույն երախտավորներից մեկը՝ համաշխարհային արվեստի գիտակ Ռուբեն Դրամբյանը, ով անչափ ժլատ էր իր գնահատականներում, Ռուբեն Ադալյանի անհատական ցուցահանդեսի առիթով ասել է. «Ռուբեն Ադալյանի նկարչությունը հարստացրեց մեր պատկերացումը ամբողջությամբ վերցրած հայ արվեստի մասին, մեզ ցույց տվեց նրա նոր, համեմատաբար անհայտ կողմերը»։

Գեղագիտության մեջ միշտ էլ դժվար է եղել այն արվեստաբանների վիճակը, ովքեր զբաղված են նկարչությամբ ու երաժշտությամբ։ Եվ, եթե բոլոր ժամանակներում գրականագիտությունը կարողացել է համեմատաբար ամբողջականությամբ ներկայացնել գրականության ընթացքը, ապա հազվագյուտ դեպքերում է միայն նկարչության հարցերով զբաղված մասնագետը լիովին բացատրել նկարչի կամ նկարչության բոլոր նրբերանգները։ Մեզ ծանոթ են մեծագույն նկարիչների մասին գրված կենսագրություններ։ Ռուբեն Ադալյանն այդպիսի հզոր կենսագրություն ունենալու հավակնություն չունի։ Սակայն պետք էր այս գիրքը, պետք էր անկասկած, որովհետեւ Ռուբեն Ադալյանի կենսագրությունը շատ բանով բացատրում է հայ գեղանկարչության 20-րդ դարի երկրորդ կեսի ողջ ներկապնակը, այս ոլորտում կատարված արտաքին աշխարհի համար աննկատելի իրադարձությունները, ներքին հոսանքներն ու խութերը։ Ճիշտ է, Ռուբեն Ադալյանը երբեք էլ հայտնի չի եղել իր հասարակական անհանգիստ բնավորությամբ, հանդես չի եկել գովերգումներով ու բողոքներով, սակայն նրա ստեղծագործական ողջ կյանքը եղել է պայքար, պայքար՝ ինքն իր դեմ։ Մեծն Միքելանջելոյի մասին խոսելիս հաճախ կրկնվում է այն միտքը, որ նա պարզապես ազատել է Դավթին կամ Մովսեսին մարմարի ավելորդ կտորներից։ Ռուբեն Ադալյանի պարագայում համարձակվենք ասել, որ նկարիչը ճիգեր է թափել ազատվելու ավելորդ գծերից, գույներից, առավել եւս՝ զգացողություններից։ Ադալյանի նկարչությունը որքան էլ պրակտիկ է ու պաթետիկ, նույնքան լեցուն է խորհրդավորությամբ ու խորքերով։

Գրախոսվող գրքում, ինչպես ասացինք, ի մի են բերված մամուլում տպագրված հոդվածներն ու հարցազրույցները Ռուբեն Ադալյանի ստեղծագործության մասին։ Շատ ու շատ նյութերում, հատկապես արվեստաբանների ելույթներում շեշտվում է նկարչի բացարձակ պրոֆեսիոնալիզմը, խորին ոգեղենությունն ու կատարման վիրտուոզությունը։ Հասկանալի է, որ այս ամենին Ռուբեն Ադալյանը հասել է երկար տարիների ընթացքում, համառ աշխատանքի շնորհիվ։ Այս իմաստով հետաքրքրական է բանաստեղծ Արտաշես Ղազարյանի մեջբերումը։ Անրի Մատիսը ժամանակին գրել է. «Սկսնակ նկարչին թվում է, որ ինքը հոգով է նկարում։ Կազմակերպվելուց հետո նկարիչը դարձյալ մտածում է, թե հոգով է նկարում։ Իրավացի է վերջինը, որովհետեւ վարժությունը եւ կարգապահությունը, որոնց ենթարկվել է նա, իրավունք են տալիս արդեն առաջնորդվելու սեփական մղումներով»։

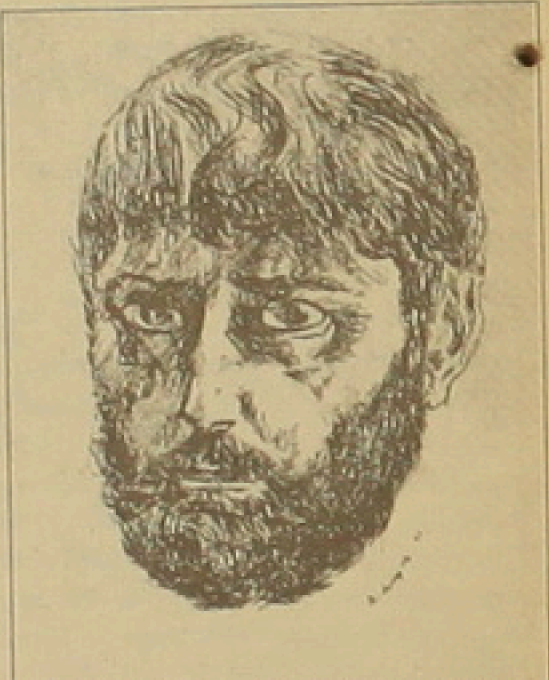

ՌՈՒԲԵՆ ԱԴԱԼՅԱՆ

Այս միտքը համարձակորեն կարելի է կիրառել Ռուբեն Ադալյանի ստեղծագործական ճանապարհը գնահատելիս, ինչը եւ արված է այս գրքում։

Գեղանկարչի կերպարի ամբողջացմանը նպաստել է եղբոր՝ գրող, դրամատուրգ Նորայր Ադալյանի «Իմ եղբայր Ռուբեն Ադալյանը «Անշրջանակ դիմանկարի փորձ»» հոդվածը։ Շուրջ տասնհինգ տարի Նորայր Ադալյանը մտահղացել էր այս հոդվածը, սակայն, ինչպես ինքն է ասում, մտածում էր, որ պետք չէր հասարակական դաշտում չափել, գնահատական տալ պորտալարով իրեն կապված հարազատի կյանքն ու գործը։ Բայց հաղթահարել է հոգեբանական այդ արգելքը եւ փորձել է պատկերել նկարիչ եղբոր ներքին ազատությունը։ Սոսկ փաստագրական թվարկումներ չէ այս հոդվածը, այլ ավելի շուտ՝ բացատրություն։ Կարելի է համաձայնել կամ չհամաձայնել Նորայր Ադալյանի որոշ մտքերին, սակայն վստահորեն պետք է ասել, որ Ռուբեն Ադալյան արվեստագետը շատ ավելի ճշմարիտ լույսի տակ է պատկերված։

Մի առիթով արվեստաբան Պողոս Հայթայանն ասել է. «Ռուբեն Ադալյանին ո՞ր սահմաններում կարելի է «տեղավորել»... դժվարին գործ է։ Նրա միտքն ու երեւակայությունը չունեն հանգրվան, ոճը՝ երկփեղկված կանոն, որոնք ունակ են երկարատեւ սնել նրան»։

Ահա այսպես էլ դժվար է մեկ գրքում ամբողջությամբ ներկայացնել գեղանկարիչ Ռուբեն Ադալյանին։ Ամեն դեպքում փորձը հաջող է ստացվել։

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

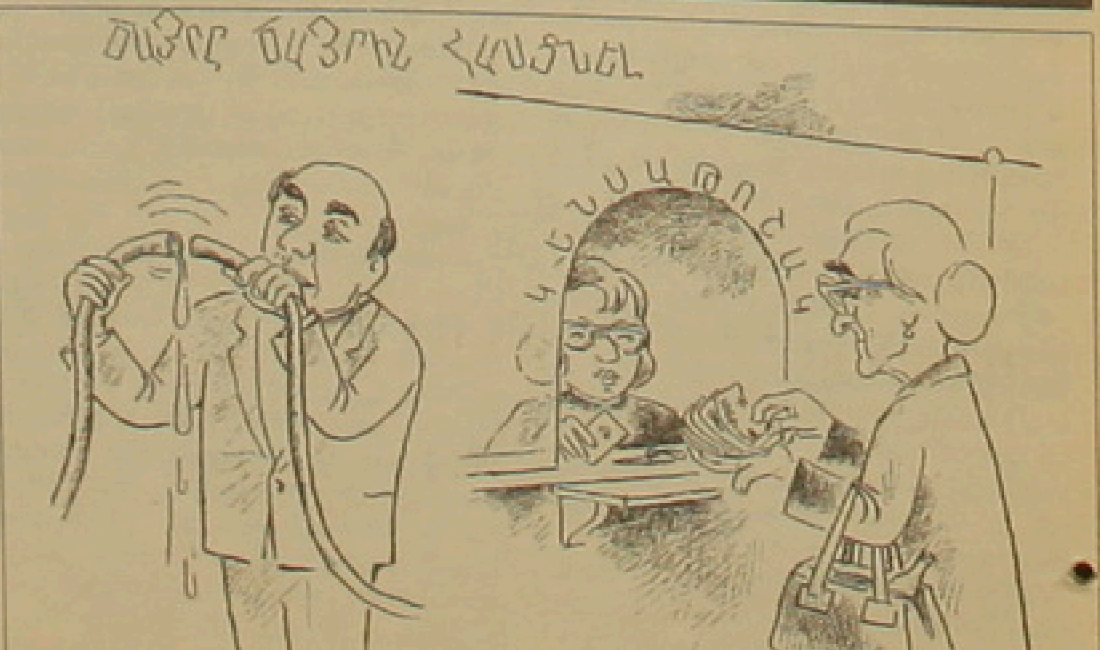

ԱԶԳ

Մարզական

«Ռեալը» գլխավորեց աղյուսակը

24-րդ տուրն անցավ Իսպանիայի առաջնության նոր առաջատարին: Մադրիդի «Ռեալին» վերջապես հաջողվեց շրջանցել «Ռեալ Սոսյեդադին»` հյուրընկալվելիս խոշոր հաշվով (5-1) հաղթելով «Ալավեսին»: Հանդիպման հերոսները Ռոնալդոն ու Ռաուլն էին: Ռոնալդոն «Ռեալի» կազմում առաջին «հեթ-տրիկը» գրանցեց իր օգտին: Հետաքրքիր է, որ Ռոնալդոյի նորամուտն արքայական ակումբի կազմում կայացել էր հենց «Ալավեսի» հետ առաջին շրջանի խաղում, և այն ժամանակ բրազիլացի ֆուտբոլիստն աչքի էր ընկել 2 անգամ: Ռոնալդոն 13 գնդակով ռմբարկուների ցուցակում տեղափոխվեց 2-րդ հորիզոնական: Իսկ լավագույն ռմբարկուն Մակայն է «Դեպորտիվոյից»:

2 գոլ խփեց Ռաուլը: «Ռեալի» կազմում պաշտոնական մրցումներում Ռաուլն իր գոլերի թիվը հասցրեց 208-ի և շրջանցեց Հուգո Սանչեսին` թիմի բոլոր տարիների լավագույն ռմբարկուների ցուցակում զբաղեցնելով 4-րդ տեղը: Իսկ ցուցակը գլխավորում է լեգենդար Դի Ստեֆանոն` 307 գնդակ: Նրան հաջորդում են Սանտիյանան` 290 և Պուսկաշը` 236: Հաշվի առնելով 25-ամյա Ռաուլի բարձր արդյունավետությունը, կարելի է վստահորեն ասել, որ նրան կհաջողվի գերազանցել Դի Ստեֆանոյի ռեկորդը: Հարկ է նշել, որ Ռաուլը չեմպիոնների լիգայի լավագույն ռմբարկուն է (39 գոլ), ինչպես նաև Իսպանիայի ազգային հավաքականի գլխավոր ռմբարկուն (35 գոլ):

Հաղթանակի շնորհիվ «Ռեալը» վաստակեց 48 միավոր: Նրանից մեկ միավորով հետ է մնում «Ռեալ Սոսյեդադը», որը հյուրընկալվելիս 0-3 հաշվով զիջեց «Վալյադոլիդին»: 46 միավորով 3-րդ հորիզոնականում է երկրի չեմպիոն «Վալենսիան», որն արտագնա խաղում ոչ-ոքի (1-1) ավարտեց մրցավեճը «Սելթայի» հետ: Մյուս հանդիպումների արդյունքներն են. «Օսասունա»-«Բարսելոնա» 2-2, «Ռասինգ»-«Դեպորտիվո» 1-2, «Վիլյառեալ»-«Ռայո Վալեկանո» 2-1, «Ատլետիկո»-«Մալագա» 2-1, «Բետիս»-«Սևիլիա» 0-1, «Էսպանյոլ»-«Մալյորկա» 2-0, «Ատլետիկ»-«Ռեկրեատիվո» 2-3:

«Արսենալի» հաղթարշավը շարունակվում է

Լոնդոնի «Արսենալը» սեփական հարկի տակ 2-0 հաշվով հաղթելով «Չարլտոնին», շարունակում է 63 միավորով գլխավորել պրեմիեր-լիգայի մրցաշարային աղյուսակը: 29 խաղից հետո Արսեն Վենգերի սաները 8 միավորով գերազանցում են մոտակա հետապնդողներին` «Մանչեսթր յունայթեդին» և «Նյուքասլին», որոնք մեկ խաղ պակաս են անցկացրել: «Արսենալի» կազմում հանդիպման հերոսը Տյերի Անրին էր: Թեև առաջնության լավագույն ռմբարկուն (19 գոլ) այդ խաղում գոլ չխփեց, սակայն դարձավ գոլային երկու փոխանցման հեղինակ:

«Արսենալի» մեկնարկային կազմում ընդամենը 2 պաշտպան էր: Վնասվածքի հետևանքով խաղադաշտ դուրս չէին եկել Վիերան, Լորենն ու Էշլի Կոուլը: Առաջին վտանգավոր պահը ստեղծեցին հյուրերը, սակայն Յուելի հարվածը հետ մղեց Դեյվիդ Սիմենը: Այնուհետև սխալվեց «Չարլտոնի» պաշտպանը և Անրին մեն-մենակ հայտնվեց դարպասի դիմաց, սակայն գնդակը դիպավ ձողին: Քիչ անց Անրիի փոխանցումով Ջեֆերսը բացեց հաշիվը: Իսկ առաջին խաղակեսի ավարտին Ռոբեր Պիրեսը կրկնապատկեց հաշիվը:

«Նյուքասլի» ֆուտբոլիստները սեփական հարկի տակ 2-1 հաշվով պարտության մատնեցին «Չելսիին»: «Սաութհեմփթոնը» «Վեստ Բրոմվիչին» հաղթեց շնորհիվ 8-րդ րոպեին իր ռմբարկուի Բիտիի խփած միակ գոլի: Վերջինս խփեց առաջնությունում իր 18-րդ գնդակը և ընդհուպ մոտեցավ Անրիին: Հետնապահների շարքում գտնվող «Վեստ Հեմը» սեփական հարկի տակ 2-0 հաշվով հաղթեց «Տոտենհեմին»: Մյուս հանդիպումների արդյունքներն են. «Ֆուլհեմ»-«Սանդերլենդ» 1-0, «Միդլսբրո»-«Էվերտոն» 1-1, «Բլեքբըռն»-«Մանչեսթր սիթի» 1-0:

«Միլանը» հրաշքով փրկվեց պարտությունից

Իտալիայի առաջնության 23-րդ տուրում կենտրոնականը «Յուվենտուս»-«Ինտեր» հանդիպումն էր, որի հաղթողը հնարավորություն էր ստանում գլխավորելու աղյուսակը: Դաշտի տերերը գերազանց անցկացրին ողջ հանդիպումը: Արդեն 4-րդ րոպեին Նեդվեդի տուգանային հարվածից հետո «Ինտերի» դարպասապահ Տոլդոն գնդակը հետ մղեց, որը դիպչելով հյուրերի խաղացողներից Գուլիին, հայտնվեց դարպասում: 34-րդ րոպեին կրկին աչքի ընկավ Նեդվեդը` հիանալի հարվածով կրկնապատկելով հաշիվը: Խաղավերջում Կամորանեզին ավարտեց մրցակցի ջախջախումը (3-0): Այդ հաղթանակի շնորհիվ «Յուվենտուսը» 51 միավորով գլխավորեց աղյուսակը` 3 միավորով առաջ անցնելով «Ինտերից»: Վերջինիս կարող էր շրջանցել «Միլանը», սակայն սեփական հարկի տակ «Ատալանտայի» հետ խաղում հրաշքով փրկվեց պարտությունից: Արդեն 46-րդ վայրկյանին Սալնից փորձելով կանխել վտանգավոր փոխանցումը, անզգուշորեն գնդակն ուղարկեց սեփական դարպասը: 29-րդ և 31-րդ րոպեներին Ռոսինին ևս 2 գնդակ խփեց «Միլանի» դարպասը` հաշիվը դարձնելով 3-0: Թվում էր, թե հանդիպման ելքը վճռված է: Սակայն «Միլանին» մեծ ջանքերի գնով հաջողվեց խույս տալ պարտությունից: Դրանում մեծ էր Ինձագու ավանդը, որը 2 անգամ գրավեց «Ատալանտայի» դարպասը: «Միլանը» նույնիսկ կարող էր հաղթել, եթե առաջին խաղակեսի ավարտին Ռիվալդոն իրացներ 11 մ հարվածը, որը սխալմամբ նշանակել էր մրցավարը: Ինչևէ, «Միլանը» փրկեց մեկ միավորը և 47 միավորով 3-րդ տեղում է:

Տուրի մյուս խաղերի արդյունքներն են. «Պերուջա» - «Լացիո» 2-2, «Ռոմա»-«Էմպոլի» 3-1, «Կևո»-«Թորինո» 3-2, «Ռեջինա»-«Ուդինեզե» 3-2, «Պյաչենցա»-«Կոմո» 0-1, «Պարմա»-«Մոդենա» 1-1, «Բրեշիա»-«Բոլոնիա» 0-0: Ռմբարկուների ցուցակը գլխավորում է Վիերին («Ինտեր») 21 գոլ: 2-րդ տեղում Ինձագին է` 13 գոլ:

Առաջատարների դիրքերն անսասան են

Միխայիլ Բալլակի խփած 2 գնդակները «Բավարիային» հաղթանակ պարգևեցին «Էներգիի» հետ խաղում և թույլ տվեցին մյունխենցիներին պահպանել 10 միավորի առավելությունը Դորտմունդի «Բորուսիայից»: Վերջինս սեփական հարկի տակ նույնպես 2 անպատասխան գնդակ խփեց «Հանզայի» դարպասը: «Շտուտգարտը» հյուրընկալվելիս 1-0 հաշվով հաղթելով «Արմինիային», 42 միավորով պահպանեց իր տեղը 3-րդ հորիզոնականում: «Շտուտգարտը» մեկ միավորով է զիջում «Բորուսիային»:

Մյուս խաղերի արդյունքներն են. «Համբուրգ»-«Հերտա»` 1-0, «Բայեր»- «Վերդեր»` 3-0, «Բորուսիա» Մ.- «Շալկե-04»` 2-2, «Նյուրնբերգ»- «Վոլֆսբուրգ»` 1-1, «Բոխում»- «Հաննովեր»` 1-2, «Մյունխեն-1860»- «Կայզերսլաուտերն»` 0-0: Ռմբարկուների ցուցակը գլխավորում է Այլտոնը («Վերդեր»)` 14 գոլ: Մեկ գոլ պակաս է խփել Քրիստիանսենը («Բոխում»):

«Պանահաիկին» դոփում է տեղում

Ֆուտբոլի Հունաստանի առաջնության 21-րդ տուրում «Պանահաիկին» հյուրընկալվելիս 0-2 հաշվով զիջեց առաջատարին` «Պանաթինաիկոսին»: Վերջինս 50 միավորով շարունակում է գլխավորել աղյուսակը: 2-րդ տեղում ընթացող «Օլիմպիակոսը» (48 միավոր) հյուրընկալվելիս հաղթեց «Պրուդեֆտիկիին» (3-1): Մյուս խաղերում գրանցվել են հետևյալ արդյունքները. ԱԵԿ-ՕՖԻ` 3-1, ՊԱՕԿ-«Ակրատիտոս»` 1-1, «Իոնիկոս»-«Կալիթեա»` 1-1, «Իրակլիս»- «Էգալեո»` 2-1, «Գիաննինա»- «Պանիոնիոս»` 1-2, «Քսանթի»- «Արիս»` 0-2: «Պանահաիկին» 8 միավորով եզրափակում է աղյուսակը:

«Լիվերպուլը» լիգայի գավաթակիր

Անգլիայի լիգայի գավաթը վիճարկեցին երկրի տիտղոսակիր երկու ակումբները` «Լիվերպուլն» ու «Մանչեսթր յունայթեդը»: Առաջնությունում անհաջող հանդես եկող «Լիվերպուլը» լավ նվեր մատուցեց իր երկրպագուներին: Առաջին խաղակեսն անցավ «Լիվերպուլի» առավելությամբ: 39-րդ րոպեին հաշիվը բացեց Ջերարդը: Ընդմիջումից հետո «Մանչեսթր յունայթեդը» շատ ջանքեր թափեց վերականգնելու հավասարակշռությունը, սակայն գերազանց էր խաղում Եժի Դուդեկը: Խաղավերջում Օուենը կրկնապատկեց հաշիվը` ամրապնդելով թիմի հաղթանակը: Մեկամյա ընդմիջումից հետո «Լիվերպուլը» 6-րդ անգամ նվաճեց լիգայի գավաթը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Օլիմպիկը» միավորներ է կորցնում

Ֆրանսիայի ֆուտբոլի առաջնության 29-րդ տուրում «Մոնակոն» հյուրընկալվելիս հաղթելով «Լիլին» (3-1), գլխավորեց աղյուսակը: Հաշիվը 46-րդ րոպեին բացեց Ժյուլին: 85-րդ րոպեին Նոնդան 2-րդ գնդակն ուղարկեց մրցակցի դարպասը: Թեև մեկ րոպե անց Լանդրինը կրճատեց հաշվի տարբերությունը, Նոնդան կրկին աչքի ընկավ` խփելով առաջնությունում իր 16-րդ գնդակը: «Մոնակոյի» ռմբարկուն հավասարվեց «Բորդոյի» հարձակվող Պաուլետային, որը «Սոշոյի» հետ խաղում 11-րդ րոպեին բացել էր հաշիվը: «Բորդոն» խաղը շահեց 2-0 հաշվով: Իսկ ահա Մարսելի «Օլիմպիկը» զիջեց առաջատարի դիրքը: «Ստրասբուրգի» հետ խաղում դարպասները մնացին անառիկ: «Մոնակոն» ու «Օլիմպիկը» 52-ական միավոր են վաստակել: 3-րդ տեղում 48 միավորով «Լիոնն» է, որը հյուրընկալվելիս 2-1 հաշվով պարտության մատնեց «Օսերին»: Վերջինիս կազմում միակ գոլը խփեց Սիսեն` իր օգտին գրանցելով 12-րդ գնդակը: Տուրի մյուս հանդիպումների արդյունքներն են. «Պարի Սեն Ժերմեն»- «Տրուա»` 4-2, «Այաչո»- Լանս»` 0-0, Հավր»- «Բաստիա»` 2-0, «Մոնպելյե»- «Գենգամ»` 2-0, «Ռեն»- Սեդան»` 1-0, «Նիցցա»- «Նանտ»` 1-1:

Լրագրողները որոշել են լավագույններին

Մարզական մամուլի եվրոպական ընկերակցություն որոշել է փետրվարի խորհրդանշական հավաքականը` հաշվի առնելով ազգային առաջնություններում ֆուտբոլիստների ելույթները: Հարցմանը մասնակցել են եվրոպական մարզական 9 թերթեր: Հավաքականում բոլորից շատ ձայն է հավաքել իտալացի Վիերին (7): Նրան մեկ ձայնով է զիջում բարսելոնցի Սավիոլան:

11 լավագույնների թվում ընդգրկվել են Լեմանը («Բորուսիա» Դորտմունդ, 2 ձայն), Պույոլը («Բարսելոն», 4) Մալդինին («Միլան», 5), Ռոբերտո Կառլոսը («Ռեալ» Մադրիդ, 4), Բեքհեմը («Մանչեսթր յունայթեդ» 3), Վիեյրան («Արսենալ», 4), Պիրեսը («Արսենալ», 3), Գիգզը («Մանչեսթր յունայթեդ», 3), Մակայը («Դեպորտիվո», 4), Վիերին («Ինտեր», 7), Սավիոլան («Բարսելոն» 6):

Մրցաշարում երկիշխանություն է

Լինարեսի սուպերմրցաշարի մասնակիցները սկսեցին 2-րդ շրջանը: 8-րդ տուրում կենտրոնական պարտիան Կասպարով-Կրամնիկ հանդիպումն էր:

Իսպանական պարտիայում երկու մրցակիցներն էլ նախընտրեցին սուր հարձակողական խաղ: Կասպարովը հավերժական շախի միջոցով հասավ ոչ-ոքի արդյունքի: Նույնպիսի ավարտ ունեցավ նաև Պոնոմարյով-Անանդ պարտիան: Լեկոն սպիտակներով պարտության մատնեց Ռաջաբովին: Աղյուսակը 4,5-ական միավորով գլխավորում են Կրամնիկն ու Լեկոն: Նրանց կեսական միավորով են զիջում Կասպարովն ու Անանդը: Ռաջաբովն ու Պոնոմարյովն ունեն 2,5-ական, Վալյեխոն` 2 միավոր:

Հաղթողները հայտնի են

Հայտնի դարձան Մեխիկայում և Սկոտսդեյլում անցկացված թենիսի կանանց մրցաշարերի հաղթողները: Մեխիկայում 170 հազար դոլար մրցանակային հիմնադրամով մրցաշարի հաղթող ճանաչվեց Ամանդա Կյոտցերը` պարտության մատնելով Մարինա Դիասին (7-5, 6-3): Սկոտսդեյլում խաղարկվում էր 585 հազար դոլար: Այստեղ հաջողությունն ուղեկցեց ճապոնացի Աի Սուգիյամային, որը սենսացիոն հաղթանակ տարավ Կիմ Կլայստերսի նկատմամբ (3-6, 7-5, 6-4):

«Լոկոմոտիվը» դուրս մնաց պայքարից

Չեմպիոնների լիգայի մասնակից Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը» դուրս մնաց Ռուսաստանի գավաթի խաղարկությունից: 1/8 եզրափակիչում «Լոկոմոտիվը» Մախաչկալայում 0-1 հաշվով զիջեց տեղի «Անժիին»: Հաղթական գնդակը խաղավարտից մեկ րոպե առաջ խփեց Լախիյալովը: Կիսաեզրափակիչի ուղեգրի համար պայքարում «Անժին» կմրցի «Կռիլյա սովետովի» հետ: Քառորդ եզրափակիչ մյուս հանդիպումներում մարտի 19-ին կմրցեն «Խիմկի»-«Ռոստով», «Լադա»-«Սատուրն», «Սպարտակ»-«Սոկոլ» զույգերը:

Անհաջող մեկնարկ

Ֆուտբոլի Շվեյցարիայի առաջնության 2-րդ փուլն անհաջող սկսեց «Յանգ բոյզը»` հյուրընկալվելիս 0-4 հաշվով զիջելով առաջատարին` «Գրասհոպերսին», որը վաստակեց 28 միավոր: «Յանգ բոյզը» 15 միավորով եզրափակում է աղյուսակը: Անհաջողության մատնվեց նաև երկրի չեմպիոն «Բազելը» (24 միավոր)` մրցակցի դաշտում զիջելով «Քսամաքսին» (1-3): «Թուն»-«Վիլ» խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1):

Դրագիլան նոր ռեկորդ սահմանեց

Ամերիկացի ձողացատկորդուհի Ջեյսի Դրագիլային, այնուամենայնիվ, հաջողվեց գերազանցել ռուսաստանցի Սվետլանա Ֆեոֆանովայի համաշխարհային ռեկորդը: Բոստոնում անցկացված թեթև աթլետիկայի ԱՄՆ-ի առաջնությունում Դրագիլան հաղթահարեց 4 մ 78 սմ բարձրությունը: Դա 1 սմ-ով գերազանցում է Ֆեոֆանովայի նախկին նվաճումը: Վերջինս այդ արդյունքը ցույց էր տվել փետրվարի 22-ին Բիրմինգհեմում անցկացված մրցումներում:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՄԻԳՐԱՑԻՈՆ ՇԱՐԺ

Ներհասարակական լարվածությունը արտագաղթի պատճառ

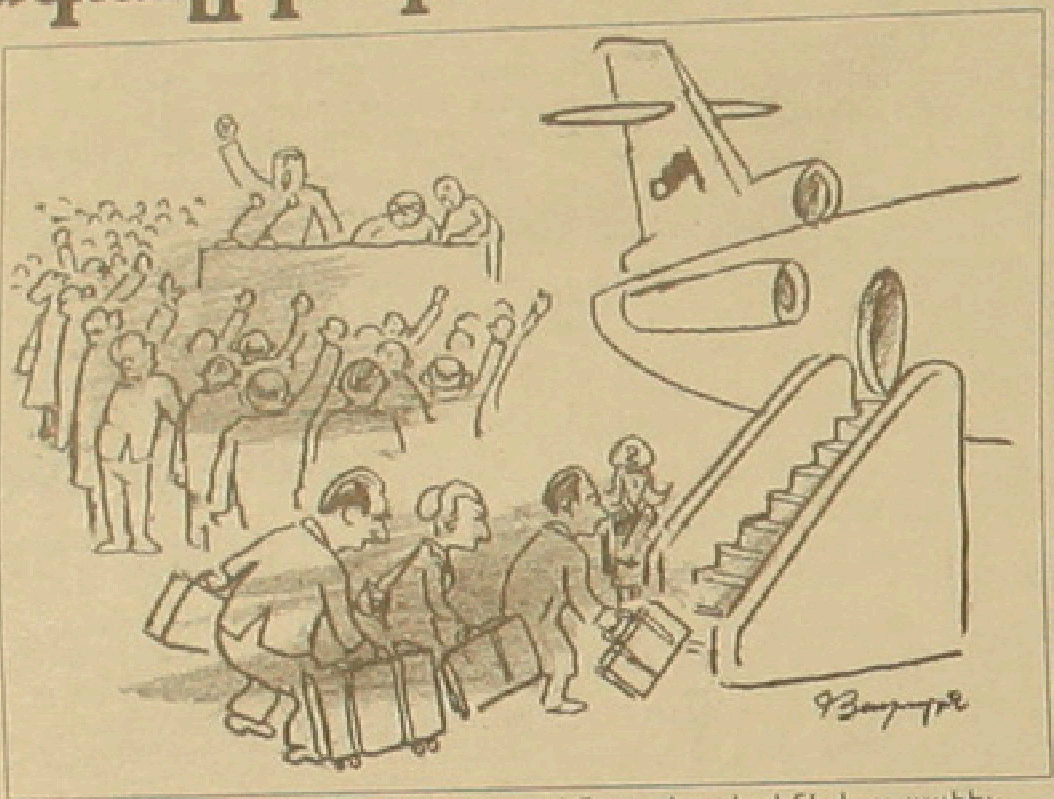

2002 թ. մայիսից ՀՀ սահմանային անցման բոլոր կետերում ուղեւորների հաշվառում է կատարվում. որքան մարդ օդային կամ ցամաքային ճանապարհով մուտք գործեց երկիր, որքանը դուրս եկավ, եւ այս տվյալներն ամեն ամիս փոխանցվում են ՀՀ կառավարությանն առընթեր միգրացիայի եւ փախստականների վարչություն: Տվյալները մոտավոր են, այնուամենայնիվ, պատկերացում են տալիս արտագաղթի ծավալների մասին: Նման հարցերի մասին զրուցեցինք վարչության պետ Գագիկ Եգանյանի հետ: Այսպես, ըստ 2000 թ. ամփոփ տվյալների, միգրացիոն բացասական սալդոն եղել է 57499 մարդ, 2001-ին՝ 60389: Գագիկ Եգանյանի խոսքով, իրավիճակը փոխվել է 2002-ին: Երկրից դուրս եկողների թիվը մուտք գործողների համեմատ շատ է եղել ընդամենը 2719 մարդով: Թեեւ սալդոն դեռեւս բացասական է, այնուամենայնիվ, նախորդ տարիների տասնյակ հազարների համեմատ թիվը գրեթե զրոյական է: Սա ճշգրիտ հաշվարկ է, որը երկրից արտագաղթի եւ ներգաղթի վերաբերյալ որոշակի պատկերացում է տալիս: Բավական է միայն ասել, որ 1992-93 թթ., երբ արտագաղթողների թիվն ամենաշատն էր, միգրացիայի բացասական սալդոն կազմում էր 150-200 հազար: Որոշ հետաքրքրական տվյալներ էլ ներկայացրեց պրն Եգանյանը: 2002 թ. հունվարին հանրապետությունից մեկնածների թիվը գերազանցել է ժամանածների թվին 4,6 հազար մարդով, որը 3,1 հազարով պակաս է նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համապատասխան ցուցանիշից: Բացասական սալդոյի կրճատումն արձանագրվել է ուղեւորահոսքերի ծավալների 12 տոկոս աճի պայմաններում: Իրավիճակը, սակայն, արդեն առաջիկա ամիսներին կփոխվի՝ բացասական իմաստով:

Անշուշտ, երկրից արտագաղթին նպաստող՝ արտամղող գործոններից են ՀՀ նախագահական ընտրությունների շուրջ կատարվող իրադարձությունները, եւ խնդիրը ընտրությունների մեջ չէ, այլ այն լարվածության մեջ, որ առաջացել է այս օրերին: Սա անպայման երկրից արտագաղթողների թվի ավելացում կարձանագրի: Նրանց համար, ովքեր տատանվում էին՝ մեկնել, թե ոչ, այս իրադարձությունները խթան կլինեն ճամպրուկները կապելու համար: Նույնիսկ եթե ընտրությունները խաղաղ ճանապարհով ընթանան, այնուհետեւ միգրացիայի ծավալների աճից հնարավոր չի լինի խուսափել:

Այս մտավախությունն է նշում նաեւ Հայկական սոցիոլոգիական ընկերության նախագահ Գեւորգ Պողոսյանը: Նրա խոսքով, անհրաժեշտ էր, որ ընտրություններն անցնեին հոգեբանորեն ավելի հավասարակշիռ իրավիճակում՝ առանց այս կամ այն թեկնածուի կողմնակիցներին միմյանց դեմ թշնամացնելու: Իսկ այս պայմաններում մենք մարդիկ ենք կորցնում, բիզնես, կապիտալ ենք արտահանում, ու այս իրավիճակի հետեւանքները երկրի համար ցավալի կարող են լինել:

Թերեւս կարեւոր է այն գիտակցությունն իրար դեմ թշնամացողների համար, որ ընտրություններն անցնելու են, եւ մենք նորից մնալու ենք բարեկամներ, հարեւաններ, ընկերներ, մի խոսքով՝ նույն ազգի ներկայացուցիչներ:

Մ. Հ.

Երեւանում նշվեց բուլղար ժողովրդի ազգային տոնը

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մարտի 3-ը Օսմանյան Թուրքիայի լծից բուլղար ժողովրդի ազատագրման օրն է: Այսօր Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում հայ-բուլղարական ընկերությունը միջոցառում էր կազմակերպել՝ նվիրված բուլղար ժողովրդի ազգային տոնին: Միջոցառմանը ներկա էին ՀՀ-ում Բուլղարիայի Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Իվան Իվանչեւը, բուլղարական համայնքի ներկայացուցիչներ, հայ հասարակական եւ մշակույթի գործիչներ, գրողներ:

Հայ-բուլղարական ընկերության նախագահ Էդվարդ Գրիգորյանը, ներկայացնելով երկու ժողովուրդների անցած դժվարին ուղին օսմանյան բռնակալության դեմ պայքարում, նշեց, որ նրանք կապված են բազմաթիվ թելերով եւ դարավոր մշակութային համագործակցությունը նրանց միջեւ կշարունակվի դեռ երկար:

Դեսպան Իվան Իվանչեւն առանձնակի կարեւորեց հայ-բուլղարական հարաբերություններում գոյություն ունեցող ջերմ, բարեկամական մթնոլորտը՝ այն համարելով ժողովուրդների միջեւ դարավոր երկխոսության, շփումների եւ համագործակցության արդյունք:

Հայ ժողովրդի հանդեպ ցուցաբերած ջերմ վերաբերմունքի եւ հայ-բուլղարական մշակութային համագործակցության ընդլայնման գործում մեծ ներդրում ունենալու համար դեսպանը պարգեւատրվեց Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության ընկերության պատվոգրով:

Ելույթ ունեցավ նաեւ բուլղարահայ երգչախումբը:

Advanced ENGINEERING

ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության կողմից ֆինանսավորվող էներգաարդյունավետության, սպառման ոլորտի կառավարման եւ վերականգնվող էներգիայի ռեսուրսների զարգացման ծրագիրը հայտարարում է մրցույթ հեռուստատեսային սոցիալական գովազդի պատրաստման վերաբերյալ: Գովազդի թեման է էներգախնայողության եւ էներգաարդյունավետության խնդիրները Հայաստանում:

Բոլոր հետաքրքրված գովազդային գործակալությունները կարող են դիմել կազմակերպության գրասենյակ՝ Երեւան, Սարյան 26 հասցեով, տեղեկացվելու աշխատանքային պայմանների մասին եւ ստանալու առաջարկի ներկայացման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի փաթեթը: Փաստաթղթերը կարելի է ստանալ նաեւ մեր ինտերնետային էջից http://www.erep.am/downloadable documents.htm հասցեով:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 541815, 541814 կամ (09) 480902 հեռախոսահամարներով: Առաջարկների ընդունման վերջին ժամկետն է 2003 թ. մարտի 14-ը:

Ա/ձ-ոիէլտոր «Արմեն Քարամյան»-ը Երեւանի «Ադամանդ» ապրանքահումքային բորսայի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացնում «Առէկսիմբանկ» ՓԲԸ-ում գրավադրված գույքը՝

– Ավտոգազալիցքավորման կայան, այդ թվում՝ վարչական շենք եւ հարակից շինություններ (ընդ. մակերեսը՝ 348 քմ), կից՝ 0.8780 հա սեփականության իրավունքով հողամաս:

Հասցեն՝ ՀՀ. Կոտայքի մարզ, գ. Վերին Պտղնի:

Մեկնարկային գինը՝ 380.000 դոլարին համարժեք դրամ:

Աճուրդները՝ դասական, այնուհետեւ հոլանդական եղանակով 2003 թ. մարտի 19-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13:00, ք. Երեւան, Միհր Մկրտչյան 5 հասցեով:

Տեղեկությունների համար դիմել Ա/ձ-ոիէլտոր «Արմեն Քարամյան»-ին:

Հեռ. (09) 41 68 18 կամ 56-31-15, 56-48-83:

www.azg.am

529353 ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Կգնեմ բջջային հեռախոս. հեռ. 09-46-09-26, Հրանտ:
- Վաճառվում է Рубин հեռուստացույց 51 սմ տրամագծով, էկրանը TOSHIBA մակնիշի, տեխ. մասերը արտասահմանյան: Գինը 65 դոլար: Հեռ. (09)423833
- Վաճառվում է մեքենայի հեղուկ գազի սարքավորում իր բոլոր պարագաներով: Գինը 80 դոլար: Հեռ. 531439 (Արմեն):
- Վաճառվում է BMW մեքենայի ավտոպահեստամասեր, էժան, նաեւ նոր «Чайка» կարի մեքենա: Հեռ. 533607:
- Վաճառվում է 1989 թ. արտադրության AUDI 80 կուպե սպորտային, գույնը սպիտակ, շարժիչը 6 մխոցային, ունի բարձրակարգ ստերեո համակարգ: Գինը 3900 դոլար: Հեռ. (09) 431079:
- Տրվում է վարձով 2 սեն. բն. կենտրոնում (5/2) բոլոր հարմարություններով: Գինը 200 դոլար: Հեռ. 538341:
- Կգնեմ սեփական տուն մինչեւ 15.000 դոլարի սահմաններում, հողամասի առկայությունը պարտադիր է: Հեռ. (09) 42 93 53:
- Վաճառվում է Ներքին Շենգավիթի 9 փողոցի 125 հասցեում 2 սենյականոց սեփական տուն: Ընդհանուր բնակ. տարածքը 60 քմ, նաեւ բակ 20 քմ, մշտական ջուր, վերանորոգված է: Գինը պայմանագրային: Հեռ. 48-45-63, Անդրանիկ կամ Կարինե:
- Կատարում եմ համակարգչային ծառայություն (տեքստերի հավաքում ռուսերեն, հայերեն եւ անգլերեն), նաեւ արտատպում: 1 համակարգչային էջը 150 դրամ: Հեռ. 26-48-40:
- Կազմակերպում ենք մանկական շոուներ, ծննդյան տոներ եւ այլ միջոցառումներ: Հեռ. 231170, Գրիգոր:
- Վաճառվում են շահումային երկու խոշոր բարձր որակի ապարատներ, աշխատում է գազով, պատրաստված են ռուսական թիթեղից: Վաճառվում է նաեւ Չորը բարձր սեղան: Հեռ. 24-73-42:
- Կգնեմ նոր մոդելի բջջային հեռախոսներ: Հեռ. 09 46 93 72, Հրանտ:
- Ընդունվում են լամինացված կահույքի պատվերներ, հեռուստացույցի տակդիրներ, համակարգչի սեղաններ, ներկառուցված պահարաններ, խոհանոցի կահույք եւ այլն: Հեռ. 77-18-16, Վարուժան:
- Ընդունվում են հելի կյուֆրայի պատվերներ ընկույզով, 1 հատը 150 դրամ, քաշը 100 գ., առանց ընկույզի 120 դր.: Հեռ. 735086:
- Վաճառվում է SAMSUNG հեռուստացույց 54 սմ հարթ էկրանով, նոր: Գինը 230 դոլար: Հեռ. 281350:
- Վաճառվում են մեքենայի դինամիկներ, SONY XS-GT 6934, 230 WATT: Գինը 53 դոլար: Հեռ. (09)423833:
- ՇՏԱՊ վաճառվում է 1994 թ. արտադրության «Газ 31029» մակնիշի ավտոմեքենա, մոխրագույն, բնական գազով: Հեռ. 553232 (տուն):
- Վաճառվում է 2 սեն. բնակարան Տերյան 65 հասցեում, 5/2 հարկ, ունի փակ պատշգամբ, վերանորոգված չէ: Գինը 60.000 դոլար: Հեռ. 52-42-73 (17:00-ից հետո):
- Վաճառվում է BECKER ռոյալ: Գինը 2000 դոլար: Հեռ. 589467:
- Վաճառվում է ննջարանի հարավսլավական «Լուի» սպիտակ կահույք: Գինը 750 դոլար: Հեռ. 589467:
- Վաճառվում է 2 սեն. բն. կենտրոնում, օվիրի թաղում, 1-ին հարկ, 66 քմ, 36 քմ բնակմակերես: Հեռ. 530738, Աշոտ կամ Անժելա:
- Կատարվում է տոնական սեղանների, նորապսակների եւ նորածինների ննջասենյակների ձեւավորում, նվերների փաթեթավորում: Հեռ. 28-78-96, Զառա:
- Վերանորոգում եմ բոլոր մակնիշների կարի մեքենաներ: Հեռ. 61-38-71, 58-73-45, Ալբերտ:
- Կատարում եմ էպիլյացիա մեկ ժամը 1500 դրամ: Կարող եմ ցանկացողներին ուսուցանել: Հեռ. 36-40-15, Գայանե:
- Իրավաբանական, ֆինանսավարկային, հաշվապահական խորհրդատվություններ եւ ծառայություններ: Հեռ. 52-63-63, 58-65-33: Հասցեն Տիգրան Մեծի պողոտա 33, բն. 20 (11:00-17:00)
- Վաճառվում են կարի մեքենաների եռաֆազ շարժիչներ: Կարի մեքենա «Վերիտաս», գինը 100 ԱՄՆ դոլար, նաեւ տարբեր նյութերից տոպրակներ կարող մեքենա «Դորբլ», գինը 100 ԱՄՆ դոլար: Ակորդեոն «Վոլտմեստեր» 80 բասանոց, գինը 100 դոլար, զանգահարել 57-84-87, Արմեն:
- Վաճառվում է 1969 թ. արտադրության «Տվերցա» դաշնամուր, սեւ գույնի: Գինը պայմանագրային: Հեռ. 456569:
- Վաճառվում է լոգարան, սպիտակ գույնի, երկարությունը 1,7 մ, չօգտագործված, 80 դոլար: Հեռ. 35 00 33:
- Վաճառվում են մեղվաընտանիքներ: Հեռ. 351854:
- Կատարում եմ մերսում: Հեռ. 642109:
- Վաճառվում է 1 սեն. բն. Տիգրան Մեծ պողոտայում, 9/9: Գինը 7000 դոլար: Հեռ. 260481:
- Հրավիրում եմ համագործակցելու աշխատավարձի միջազգային համակարգում: Հեռ. 527304:
- Վաճառվում է 200 լիտրանոց ջրի բաք: Հեռ. 260099:
- Վաճառվում է գեներատոր 20 կվտ: Գինը 300 դոլար: Հեռ. 441004:
- Վաճառվում է 075 դասի «Hlcgjibdlkrl» տրիկոտաժի կարի մեքենա: Հեռ. 277432 (18:00-ից հետո):
- Վաճառվում է SIEMENS C 35 բջջային հեռախոս իր լարով: Գինը 220 դոլար: Հեռ. 399124:
- Ռուսաց լեզվի եւ գրականության դասընթացներ աշակերտների, դիմորդների եւ արտասահմանցիների համար, բանավոր խոսքի զարգացում: Պարապմունքներն անհատական են: Հեռ. 645626:
- Վաճառվում է երկաթյա դուռ 2մx80 սմ: Հեռ. 248780, Գայանե:
- Վաճառվում է գրասեղան իր աթոռով, «գորկա», ծալվող սեղան վեց աթոռով, սպիտակեղենի պահարան, լրագրասեղան, ննջասենյակի կահույք, սրահի կահույք, ճաշասենյակի կահույք: Հեռ. 399124:
- Վաճառվում է 1995 թ. արտադրության AUDI-A8 ավտոմեքենա, գույնը մուգ կանաչ, վազքը 80.000 կմ: Գինը 20.000 դոլար: Հեռ. 610380, 622337:
- Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարաններ 3-րդ մասում եւ Շենգավիթում: Հեռ. 460929 (ժ. 21:00-23:00)
- Վաճառվում է «Hleuf 116» դեցիմետրային հեռուստացույց: Հեռ. 220380:
- Վաճառվում է YAMAHA-730 սինթեզատոր, գերազանց վիճակում: Գինը 600 դոլար: Հեռ. 408146:
- Վաճառվում է սեփական տուն: Գաջեգործների 2 փողոց, տուն 8, 130/90 քմ, մշտական ջուր եւ գազ: Վաճառվում է կահույքով: Հեռ. 457869:
- Վաճառվում է «Էրեբունի» գորգ 2x4, PHILIPS տեսամագնիտոֆոն: Հեռ. 645009:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարան

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը սկսում է 2003-2004 ուսումնական տարվա ընդունելությունը մագիստրոսի կոչում շնորհող հետեւյալ ծրագրերով.

- Արդյունաբերական ճարտարագիտություն եւ համակարգերի կառավարում
- Համակարգչի եւ տեղեկույթի գիտություն
- Իրավագիտություն
- Համեմատական իրավական ուսումնքներ
- Գործարար ղեկավարում
- Քաղաքագիտություն
- Հանրային առողջապահություն
- Անգլերենի դասավանդումը որպես օտար լեզու
- Անգլերենի՝ որպես օտար լեզվի դասավանդման վկայագիր

Բարձրագույն կրթությունը եւ անգլերեն լեզվի լավ իմացությունը պարտադիր են

Մարտի 22-ին, ժ. 11.00-ին հրավիրում ենք ՀԱՀ-ի մեծ դահլիճ՝ մասնակցելու բաց դռների օրվան

Փաստաթղթերի ընդունման վերջնաժամկետն է ապրիլի 14-ը, ժ. 15.00

Տեղեկությունների համար դիմել՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 19 գրասենյակ

Հեռ.՝ 51-27-93, 51-27-92

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 3. 3. 2003 Գինը՝ 100 դրամ